

VÄRMLANDS ANOR

1998:4

Nr 4 1998

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening
ISSN 1400-1047

Pris 30:-

Årgång 15

Kvinnliga konfirmander uppställda utanför Nyeds spånklädda kyrka. Året var 1892. Observera de eleganta hattarna och variationerna i klädseln - mörkt och ljust, rutigt och randigt accepterades tydligen också. Redan "små tanter" kan man tycka.

Bilden tillhör Mats Sjökvist, Arboga.

VärmlandsAnor

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Citat ur VärmlandsAnor får göras, om källa anges.

Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera och sätta rubriker i insända bidrag.

Upplaga 1100 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare och redaktör Lars-Gunnar Sander Norra Berghaget, 667 32 Forshaga. Telefon 054-872754

Produktion Anette Carlsson, Tulegatan 4B, 703 54 Örebro, 019-18 69 54

Tryck Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Manusstopp för 1999:1 är 2 februari 1999

Värmlands
Släktforskarförening

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdskforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress: c/o Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga

E-post: genealogi.wermland@swipnet.se

Medlemsavgiften är 120 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (1999) till svenskt postgiro **46 96 60-5**. Medlemmar i Norge betalar 110 norska kronor + porto 40 respektive 30 kronor till norskt postgiro **0806 1944339**.

Arkiv: Arkivcentrum Värmland, Box 331, 65208 Karlstad. Telefon 054-159272.

Besöksadress: Arkivcentrum Värmland, Hööksgatan 2, Karlstad

Föreningen har även en **hemsida** på internet: www.home6.swipnet/~67701

Styrelsen

Ordförande Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754 Mobil tel 070 634 81 87

Vice ordförande Anette Carlsson, Tulegatan 4B, 703 54 Örebro. Telefon 019-186954.

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhagsgatan 25, 66140 Säffle. Tel/fax 0533-10559 Mobil tel 070 583 24 96

Kassör Liv Hagberg, Garvaregatan 4, 652 20 Karlstad, Telefon 054-218232

Materialförvaltare Bo Cider, Skolgatan 12, 66060 Molkom. Tel 0553-10378

Ledamot Bernhard Granholm, Ljunggatan 39C, 66432 Grums. Telefon 0555-61153

Ledamot Tom Silja, Storgatan 49, 66730 Forshaga. Telefon 054-874612

Registrator Sonja Peterson, Ölmegatan 9 A, 65230 Karlstad. Tel 054-219411

Innehåll

Lyckad invigning av Arkivcentrum Värmland	3
Släktforskarlagarna i Jönköping	4
Järnbruksminnen - eller hur man gör oväntade fynd... ..	6
Brott och straff	8
En värmlänning på fel sida i Karl XII:s krig	9
Glasblåsare födda i Norge	10
Ulf Nilsson in memoriam	11
Några enkla råd	11
Mörk jul i Grums 1824 med Ljusa stjärnan	12
En bibel från Värmskog	12
Hemmans-rotering	13
Släktforskarernas arkiv	14
Då adeln skulle slås ned	16
Stavning av ortnamn	18
Antafvlan	18
Det hände år 1798	20
Anor söker	23
Ur andra medlemsblad	24
Boktips	25
DISGEN	25
Föreningens utgivning av böcker och register	26
Uppsatstävlingen för ungdomar ..	27

Styrelsen för
Värmlands Släktforskarförening
önskar alla släktforskare
en God Jul och ett gott Nytt Släktforskarår 1999.

Julkärven.
(Efter en teckning av Sigveid Døke)

Lyckad invigning av Arkivcentrum Värmland

Den 14 oktober var det dags att inviga Arkivcentrum och Landsarkivet för Värmlands län. Som väl alla nu vet, så är Arkivcentrum inrymt i det till arkiv ombyggda gamla seminariet vid Hööksgatan i Karlstad, närmare bestämt mitt emot Centralsjukhusets huvudentré.

Vid den gemensamma lunchen hälsades de ca 200 inbjudna gästerna välkomna av landstingsfullmäktiges ordförande Stig Gustafson. Att de församlade hade mycket att tala om med varandra kunde man märka på det enorma bikupe-surr som uppstod vid lunchens intagande.

Arkitekten

Efter lunchen började det egentliga programmet med föredrag av professor Göran Lindahl från Uppsala som berättade om Bror Almquist, arkitekten som på sin tid ritade seminariet.

Han var född 1864 på Borgviks bruk men kort därefter flyttade familjen till Älvenäs i Nor. Almquist tog studenten i Karlstad och utbildade sig sedan till arkitekt vid Chalmers. Tillsammans med

kollegan Ringström, bördig från Filipstad, företog han en årslång studieresa genom Europa.

Ritningarna till seminariet i Karlstad förelåg klara år 1913, men på grund av första världskriget kom bygget inte igång förrän 1920 och först 1924 var man klar för invigning. Det som kanske mest slår besökaren är det sätt på vilket huset är byggt i vinkel. Anledningen till detta var att man ville skydda den vackra trädgården. Trädgårdsskötsel var ju förr en viktig del i skolundervisningen.

Relativt sent i livet började Almquist rita kyrkor, och det är framför allt som kyrkoarkitekt han blivit känd för eftervärlden. Forshaga och Munkfors är typiska exempel på hans kyrkobyggnadskonst, men mest känd är Dalby kyrka i övre Klarälvdalen. Almquist medverkade även vid många renoveringar av kyrkor t ex Stora Kil efter branden 1929.

Bror Almquist, som förtjänar en framträdande plats i det värmländska persongalleriet, avled 1940. Hans efterlämnade handlingar har deponerats i Värmlands-

arkiv. Efter honom har samlingssalen på sjunde våningen i Arkivcentrums döpts till Almquistsalen.

Invigningen av Arkivcentrum

Invigningen förrättades av landstingsstyrelsens ordförande Berit Högman. Hon gjorde en historisk tillbakablick och erinrade om att det var landshövdingen Rolf Edberg som den 26 januari 1970 samlade ett antal personer för att överlägga om skapandet av ett värmländskt bruksarkiv. Det blev början till Värmlandsarkiv. När sedan även Folkrörelsearkivet och Emigrantregistret samlades under samma tak som Värmlandsarkiv, så hade man åstadkommit en verksamhet som är unik för Sverige.

Släkt- och lokalhistorisk forskning är i dag en större folkrörelse än fotboll framhöll Berit Högman. Vi ställer oss något frågande inför denna uppgift men den lär även ha förekommit i massmedia. Det är i alla fall glädjande att politikerna har fått upp ögonen för det betydelsefulla arbete

Fortsättning på sid. 7

Att iakttaga vid besök i Forskarsalen

- Forskarsalen är öppen måndagar 8.30-20.00 samt tisdagar-fredagar 8.30-16.00.
- Ytterkläder och väskor får ej tas med in i forskarsalen – garderob och förvaringsboxar finns utanför.
- Du börjar med att skriva Ditt namn i expeditionens besöksbok.
- Mikrokortläsare skall bokas i förväg, tel 054-10 77 00.
- Du får bara plocka ut en volym (ett kuvert med mikrokort) i taget.
- Sätt ner det röda kortet med läsapparat nr där du plockade ut kuvertet ur lådan.
- Notera de volymer som Du läst på den gula statistikblanketten.
- De originalhandlingar som Du söker, beställer Du genom att fylla i en rekvisitionsblankett som lämnas till expeditionen. Förteckningarna i expeditionen ger upplysning om arkivbildare och volymsignum. Fråga gärna!
- Arkivhandlingar hos Värmlandsarkiv eller Folkrörelsernas arkiv, som förvaras i arkivdepå i Forshaga, måste beställas någon dag i förväg. Transport sker i regel tisdag och torsdag.
- Framtagna handlingar hämtas ur arkivet och transporteras till och från forskarsalen genom expeditionens försorg.
- Du får som mest ha framme 5 volymer i taget, varav bara en enda kartong med lösa handlingar för att undvika att handlingarna hamnar i fel kartong.
- Fjärrlån av arkivhandlingar från andra institutioner kan förmedlas av Värmlandsarkiv, som har inlåningsrätt.
- Arkivalierna får inte användas som skrivunderlag.
- Fingrarna får inte vätas vid bläddring.
- Texten får inte vidröras och raderna får inte följas med finger eller penna.
- Kalkering är inte tillåten.
- Uppslagna volymer får inte läggas i varandra.
- Rubba inte lösa handlingars inbördes ordning.
- Handlingarna får inte handhas utanför forskarsalen.
- Kopiering från original eller mikrokort beställs i expeditionen.
- Fotokopiering från papper kostar 4 kr/st, om formatet är större än folio 8 kr/st.
- Fotokopiering av ruta på mikrokort kostar 10 kr/st.
- Scanningkopiering kostar 6 kr/st, om formatet är större än folio 10 kr/st.
- Böcker från referensbiblioteket, som inte är direkt tillgängliga, beställs genom expeditionen.
- All förtäring är förbjuden i forskarsalen.
- Rökning är ej tillåten i huset.
- När Du går för dagen – tala alltid om för expeditionstjänstgörande om Du är klar med handlingen eller vill att de kvarligg.

Släktforskardagarna i Jönköping

Ordförandekonferensen

Med de egentliga släktforskardagarna avsågs lördagen den 29 augusti och söndagen den 30 augusti. Men som vanligt började det hela faktiskt redan på fredagen med ordförande- och redaktörskonferenserna. Själv bevistade jag ordförandekonferensen medan Anette Carlsson bevakade redaktörskonferensen. Vid ordförandekonferensen presenterade förbundsstyrelsen ett antal högst intressanta projekt som man arbetar med.

Förbundet kommer att sända ut inbjudan till den stora uppsatstävlingen "Jakten på min släkt" (se även annons i förra numret av VärmlandsAnor). Inbjudan går till ca 4000 skolor runt om i landet. Du som är lärare och läser detta, se till att denna sak inte hamnar i papperskorgen på någon rektorsexpedition! Tävlingsbidragen skall vara insända till förbundet före den 1 april 1999. De bästa uppsatserna i varje län och i hela landet kommer att belönas. Prisutdelningen sker i samband med Släktforskardagarna i Karlstad nästa år.

En basutställning, där släktforskning presenteras, blir klar till årsskiftet. Den skall kunna inhandlas av föreningarna och vi har anmält vårt intresse. Tanken är att utställningen, som består av ett antal skärmar, skall visas i anslutning till våra möten samt t ex fungera som vandringsutställning på länets bibliotek.

Elgenstierna-projektet rullar på. När detta skrivs torde faksimiluepplagan vara färdig. Supplementet beräknas komma ut under första halvåret 1999.

En ny uppdaterad upplaga av CD-skivan Sveriges Dödbok kommer ut sommaren 1999. Databasen är då utökad med de två senaste åren. Tidigare är kompletteras med en del uppgifter som saknas i den första upplagan.

En ny CD innehållande ca 450 000 svenska ortnamn kommer ut denna höst.

Årsboksregister och register till Släkt-historiskt Forum är ytterligare några intressanta projekt som vi kommer att få glädje av så småningom.

Efter det att förbundsstyrelsen redogjort för sina projekt blev det dags för dagens stora diskussionsämne nämligen kvalitet i släktforskningen. I och med att

släktforskningen blivit en verklig folkörelser så produceras i dag mängder av släktutredningar och register. Via moderna medier som databaser och Internet sprids forskningsresultaten mycket snabbt till en stor krets. Den ena släktutredningen ligger till grund för den andra och så vidare. Finns det då fel i materialet så inser var och en vilka förödande konsekvenser detta kan få. Inom förbundet diskuterar man därför hur en kvalitets-säkring skall kunna ske. Framtida register bör t ex vara försedda med en varudeklaration där upphovsmannen redogör för hur registret tagits fram och hur uppgifterna har kontrollerats. Att källhänvisningar är A och O i släktutredningar borde inte behöva påpekas men det är tyvärr inte självklart för alla.

I samband med kvalitetsfrågorna diskuterades även legitimation av släktforskare och kursledare. Forskare som åtar sig uppdrag för andra bör ju kunna visa att de uppnått en viss kunskapsnivå. Förbundet har börjat fundera på hur legitimeringen skulle kunna gå till. Förslagsvis skall forskaren kunna prestera en släktutredning som fyller vissa fastställda minimikrav.

Eftermiddagen ägnades åt den nya personuppgiftslagen som tillkommit efter direktiv från EU och ersatt den tidigare datalagen. Margareta Åberg från

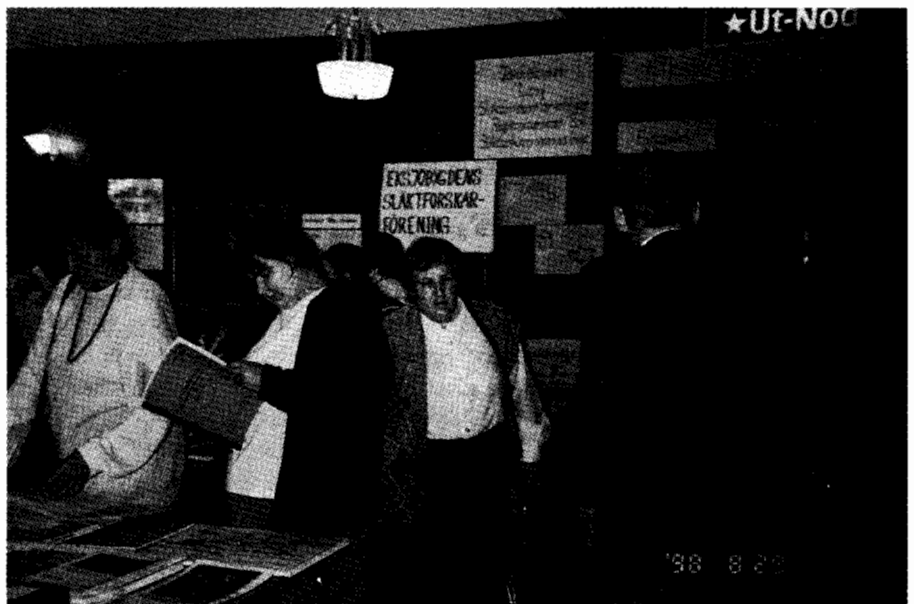
Datainspektionen förklarade att den nya lagen inte innebär några större förändringar och inte alls är någon katastrof för släktforskningen som en och annan har hävdad. Budskapet var att man skall vara försiktig med att sprida uppgifter om levande personer. I sådana fall måste man ha vederbörandes samtycke. Lagen gäller inte avlidna. Sammanfattningsvis menade Margareta Åberg att vi släktforskare i stort sett kunde "tuta och köra" som vanligt.

Invigningen

Lördagen inleddes med en marsch genom staden till Folkets Hus. Ett antal föreningar deltog. I täten på tåget gick en ungdomsorkester med drillflickor. Tyvärr kunde vi inte delta eftersom vi förberedde utställningen. Själva invigningen förrättades i parken utanför Folkets Hus av landshövdingen i Jönköpings län Birgit Friggebo, som lyckades med konststycket att i sitt anförande väva in det mesta som Småland är känt för, inklusive mörkret och allt smöret.

Utställningen

Vi deltog i utställningen med ett bokbord där vi visade och sålde våra publikationer. Vi hade också en skärm där vi gjorde reklam för nästa års släktforskardagar i Karlstad. Den pryddes med ett antal stora

Mycket folk trängdes i utställningslokalerna. Foto: L-G Sander

och tjugiga flygfoton över Karlstad som vi fått låna från stadsbyggnadskontoret. Skärmen var strategiskt utplacerad vid ingången till föreläsningssalen där en stor mängd folk passerade. Vi hade även affischer uppsatta lite här och där i Folkets Hus. I det stora hela lyckades vi nog bra med att marknadsföra nästa års släktforscardagar för det var många som försäkrade att de skulle komma till Karlstad.

Bland 40-talet utställare kan nämnas CD-klubben för släktforskare som gratis låter producera folks forskningsmaterial på CD. Man säljer sedan skivorna och forskaren får ett honorar. Bland de skivor man sålde fanns t ex "Värmländska prästsläkter" och "Namn ur hammaringsprotokoll" gällande Värmland (åren 1650-1729 med 5579 poster).

En annan utställare som förtjänar att framhållas var Genline AB som vill göra samtliga svenska kyrkböcker tillgängliga över Internet mot en viss abonnemansavgift. Det blir spännande att se hur detta kommer att avlöpa.

Jag kunde också notera en glädjande nyhet: Genealogiska Föreningen deltog för första gången.

Föredrag

De åtta värdföreningarna från Jönköpings län hade ordnat ett antal föredrag som jag för min del tyvärr inte hann med att lyssna till. Men på sidan 8 i detta nummer refererar Anette Carlsson Kalle Bäck's föredrag om Brott och straff.

Riksstämman

Till stämman infann sig 99 ombud. Ombud från vår förening var Anette Carlsson, Gunnar Jonsson och Liv Hagberg. Undertecknad deltog i egenskap av revisor i förbundet. Till mötesordförande valdes Carl-Axel Petri, f d hovrättspresident och justitieminister. Den nye förbundssekreteraren Pelle Lindman förde protokollet.

Den första delen av dagordningen med beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen, fastställande av verksamhetsplan, budget och oförändrade medlemsavgifter, avverkades snabbt utan några diskussioner.

Några veckor innan stämman hade

*Förbundsordföranden Krister L:son Lagersvärd och landshövding Birgit Friggebo samlar sig inför invigningen.
Foto: L-G Sander*

Ted Rosvall från Falköping sänt ut ett cirkulär till alla föreningar där han nominerade sig själv som kandidat till ordförandeposten i förbundet. Falköping ligger ju som bekant i Västergötland och ett västgötaklimax blev det också för det fåtal ombud som hade förväntat sig dramatik kring valet av förbundsordförande, ty stämman omvalde Krister L:son Lagersvärd enhälligt. Nya i styrelsen efter Carl-Gösta Gyllensvärd och Bernth Lindfors som undanbett sig omval blev Annika Otfors från Blekinge och Sigurd Nygren från Västerbotten.

Skånes Genealogiska Förbund föreslog i sin motion att riksförbundet skall ta kontakt med berörda instanser för att få kyrkböckerna i det forna Svenska Pommern mikrofilmade. Motionen bifölls och nu ser vi fram med stort intresse

vad som kan komma ut av detta. Var och en som snuddat vid släktforskning i denna gamla svenska provins kan inte nog uppskatta skåningarnas initiativ. Upplysningsvis kan jag nämna att Landeskirchliches Archiv i Greifswald debiterade mig 24 DM för en uppgift ur en födelsebok härom året.

Föreningarna i Jönköpings län föreslog i sin motion att förbundet skall utreda ett gemensamt försäkringsavtal för medlemsföreningarna, vilket också bifölls.

Södra Roslagens Släktforskarförening föreslog i sin motion att förbundsstyrelsen skall kräva ett betydligt ökat öppet-hållande vid Riksarkivets nya forskarsal i Arninge. Förbundsstyrelsen hade föreslagit att motionen skall avslås men stämans beslut blev att en arbetsgrupp skulle tillsättas med uppgift att bearbeta olika arkiv att hålla öppet även på lördagar och någon kväll i veckan. Det senare tillämpas som bekant vid Arkivcentrum Värmland i Karlstad.

Boden-Överluleå Forskarförening hade inlämnat en motion om att förbundet skall stödja ett förslag som går ut på upprättandet av ett landsarkiv för Norrbotten i ett nedlagt bergtrum tillhörande Bodens fästning. Motionen bifölls i så mån att Riksarkivet uppmanas att utreda och vidta åtgärder för att förbättra forskningsmöjligheterna för släktforskare i nordligaste Sverige.

Slutligen hade StorStockholms Genealogiska Förening lämnat in en motion om att tiden för ordförande- och redaktörskonferensen i fortsättningen borde sammanfalla eftersom tiden för speciellt ordförandekonferensen f n är för kort. En återgång till den tidigare ordningen således. Förbundsstyrelsen yrkade på bifall men stämman tyckte annorlunda. Beslutet har stor betydelse för planeringen av nästa års släktforscardagar i Karlstad.

På kvällen blev det småländskt gille på Åkarps loge en bit utanför Jönköping. Under middagen underhölls vi av tre glada spelmän som kallade sig Tre Små Grisar. Därefter äskade programansvarige

Järnbruksminnen - eller hur man gör oväntade fynd...

Släktforskningens vägar är ibland outgrundliga, men det är det som utgör kryddan i anrättningen. Här ett prakt-exempel:

Hittade alldeles oväntat för en tid sedan nedanstående anteckningar i samlingen "Järnbruksminnen" i Nordiska museets arkiv, Linnégatan 87 i Stockholm. Författarens (Eva Zetterberg, Torshälla) mor var Gustava Zetterberg, av smedsläkten Löf. Hennes mor i sin tur var Anna Brita Löf, född 26/7 1820 på Mörnarsbergs sågverk, Edsvalla i Nor socken. Hon vara dotter till sågaren Nils Nilsson f 30/7 1782 i Mangskog, gift med Maria Jönsdotter Hult från Forsbacka bruk, Mo socken, Dalsland (se vidare Björn Edmans utredning om smedsläkten Hult, "Släkten I"). Nils Nilsson med familj flyttade senare till Hillringsbergs bruk i Glava socken där dottern Anna-Brita gifte sig med räcksmeden Hindric Löf född 18/6 1817 i Glava. Han blev på 1840-talet mästare vid Sälboda bruk i Gunnarskog. Gustava Löf flyttade från Lenungshammar i Glava till Mölnbacka bruk i Nedre Ullerud i oktober 1868 där hon senare gifte sig med smeden Anders Zetterberg (se nedan).

Nu till Eva Zetterbergs berättelse: "Nedanstående är minnen från samtal med mina numera avlidna föräldrar. Min far Anders Zetterberg var född 29/8 1849 på Elvsbacka, Nyed, Värmland. Hans

föräldrar Maria och Jan Jansson var båda födda i Värmland, men min farmors farmor var inflyttad. Farfar arbetade vid ett bruk i Nyed socken, Råglanda, från tiden omkring 1830-1887, först som järnbärare, och på äldre dagar när kakelugnarna gjorde sitt intåg på bruken, med uppsättning av kakelugnar och mureri-arbeten.

Hemmet "Settra" låg ett stycke från själva bruket och bestod av ett stort kök med öppen spis samt ett stort rum, Möbleringen var nog enkel med bord och bänkar samt bäddplatser, och någon vägg pryddes av jungfru Marias bild. Så småningom när sönerna växte upp och blev snickarkunniga gjorde de möbler för hemmet och mycket trevliga sådana, som vi har trevligt med än idag. Det var särskilt trevliga bord och stolar samt chiffonier. De voro 10 syskon i hemmet, 6 pojkar och 4 flickor. Av sönerna blev dock endast tre, min far Anders och hans bröder Jan och Carl smeder. De andra pojkarna blev mjölnare i Molkom men emigrerade till USA på 1870-talet.

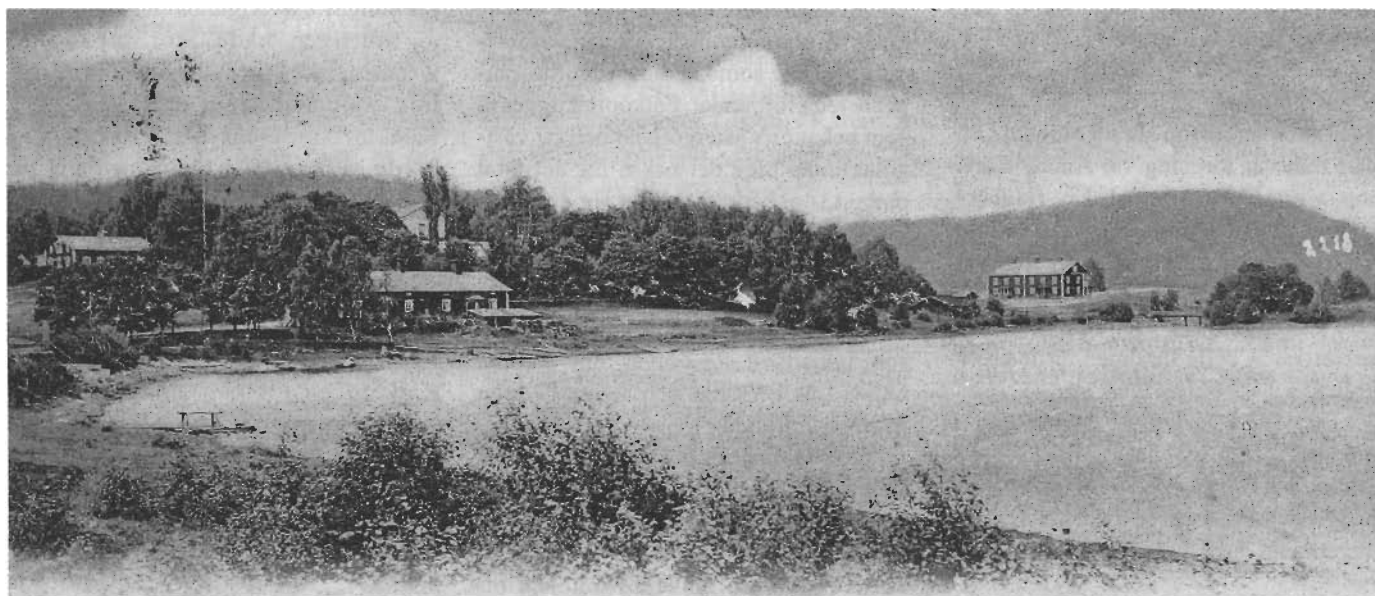
Min far mindes att det fanns familjer som inte hade kärll att äta på, utan ett stort träfat sattes fram och var och en hade sin träsked. Småningom kom först lerkärl och sedan porslin. Min far kom ihåg när det inte fanns tändstickor utan de fick slå eld med flinta och fnöske. Grannarna kom ofta och lånade eld. Någon ordnad

skolgång blev ej förrän på 1860-talet så far fick ej gå mycket i skola. Så snart barnen kunde måste de komma ut i förvärvsarbete och börja vid bruket. Först som "dämbordspojke", men far var stor och stark så det dröjde inte länge förrän han fick börja i smedjan vid Mölnbacka bruk. Nästan alla smeder fick ju nya namn och min far och hans bröder fick namnet Zetterberg efter stället "Settra". Min far dog för tre år sedan, 97 år gammal. (1946. Min anm.)

Min mor Gustava Zetterberg, född Löf var född i Glava 19/11 1850. Morfar Henrik Löf var Räckarsmed vid Lenungshammar-Hillringsberg i Glava. Vid dessa bruk räcktes järnet ut, eller hamrades ut, varför smederna kallades räckare eller hammarsmeder.

I min mors hem var mera välbärgat och där fanns vackra möbler och speglar och vad som behövdes för hushållet. Mattor förekom dock inte, man skurade golven vita och hackade enris och strödde på. Mor talade mycket om förberedelsen till de stora helgerna. Julberedelserna började tidigt på hösten. Då sändes hudar till garvaren för beredning och skomakaren kom hem och gjorde skor till allt husets folk.

Det ystades, slaktades, bakades och bryggdes, och när julen kom stod ett långbord med julmat dukat hela helgen. I mors hem var fyra syskon, 3 flickor och

Mölnbacka omkring år 1900. Foto: Hjalmar Petersson & Co

en pojke, Karl Löv, senare smed vid Horndals bruk. Min mormor dog ung, mor var då endast 12 år. I Glava var skolgången mera ordnad och mor talade om att hon fick premier vid examen.

Efter slutad skolgång vid 15 år, kom mor i tjänst på Sveanäs hos familj, kapten Uggle, och stannade i den släkten till hon gifte sig 19/11 1875. Det var en mycket frikyrklig verksamhet på Mölnbacka. De var goda sångare båda, och träffades där och deltog i den religiösa verksamheten.

På Mölnbacka bruk var full fart i arbetet på den tiden. Det var vanligt att när smederna tog tjänst tog de "halv hård", dvs två smeder gick ihop om en hård och tog var sin s k "hjälpbrytare" så att de blev fyra. Två vid varje skift. Redan 1882 hade familjen utökats med fyra barn. Några år efter lades Mölnbacka bruk definitivt ned och min far fick se sig om efter annan arbetsplats. Min far och hans bror Jan blev då erbjuden plats vid Domnarvet men far tyckte det blev för lång flyttning och kom till ett mindre bruk Nyfors i Malingsbo. Efter 6-7 år lades även detta bruk ned. I början på nittio-talet kom vi till Ränneshytte i Närke."

Så långt Eva Zetterbergs minnen, som hon satte på pränt i november 1949. Hon var då bosatt i Torshälla.

Detta är ett gott exempel på hur man kan göra fynd när man letar "förutsättningslöst" på arkiv med en annan inriktning än ren släktforskning. Mitt egentliga ärende till Nordiska museets arkiv var att titta på finnättlingen Nils Keylands material om invandrade skogsfinnar i Mangskog och Gräsmark. Nu blev det

istället titeln "Järnbruksminnen" på några kassetter som väckte min nyfikenhet. Keyland fick vänta.

Smeden Zetterberg och hans hustru Gustava hade jag hittat tidigare i Nedre Ulleruds husförhållningar (min mormors far Petter Nilsson, likaså smed på Mölnbacka, var en yngre bror till Anna Brita Nilsdotter Löf, ovan). Här fick jag nu förutom en hel del tidigare antecknade data, intressanta upplysningar om smedmiljö, seder och bruk, helgfirande m m.

Beträffande "pojken" Karl Petter Löf f 25/9 1854 slutligen, flyttade han från Glava till Stavnäs 1874 där han blev dräng hos smältaren Carl Wennerström på Stömne bruk. Året därpå flyttade han till Mölnbacka där han var dräng hos smältaren Carl Löf f 2/1 1829 i Glava, gift med smeddöttern Johanna Bergman f 7/9 1833 i Nedre Ullerud. I oktober 1876 flyttar han och smeddrängen Carl Hjerpe från Mölnbacka till Lungsund. Därifrån flyttar Karl Petter till Horndal i By socken, Dalarna 25/9 1879. Året därpå gifter han sig med Carolina Bergkvist f 6/6 1851 i Råda. I By sockens husförhållningar 1886-95 står Karl Petter och Carolina antecknade och har då barnen Carl Johan f 1883, Lydia Carolina f 1888 och Agnes f 1889. De har också en piga, Anna Sofia Eriksson f 1877 i Råda. Huruvida någon av dessa har ättlingar däruppe i nutid, är obekant. Omöjligt är det inte.

P S. Smeden Anders Zetterberg skulle kunna vara med på fotot över Mölnbackasmeder (VärmlandsAnor 1995:3, omslagssidan). Tidsmässigt skulle det stämma. D.S.

Mats Sjökvist

Lyckad invigning

Fortsättning från sid. 3

som många frivilliga eldsjälar lägger ned på släkt- och lokalhistorisk forskning. Det bådär gott för framtiden, så tack i alla fall Berit Högman.

Farsans gamla skrivmaskin

Professor Jan Ling från Göteborg talade om "farsans gamla skrivmaskin och teknologins framtid" - några reflexioner kring humaniora och informationsteknologi. Det blev en intellektuell övning i den högre skolan som det är svårt att göra rättvis i ett kort referat som detta. Men poängen var väl den att i grunden är det ingen skillnad mellan dagens och forna tiders informationsbehandling.

Invigningen av Landsarkivet

Riksarkivarien Erik Norberg och landshövding Ingemar Eliasson förrättade denna invigning.

Landshövdingen erinrade om den 2 juli 1865 då Karlstad lades i aska av en förödande stadsbrand. Residenset jämnades med marken och alla arkivhandlingar som förvarades där brann upp. Därför är det tryggt att veta att arkiven är inrymda i ett stenhus, menade Ingemar Eliasson. Även han framhöll sin företrädare Rolf Edbergs insats samt nämnde även Sigurd Gustavsson, grundaren av Emigrantregistret.

Nöjda gäster

Mellan de olika programpunkterna var det musikalisk underhållning av Birger-sons damorkester. Dagen slutade med uppvaktningar och visning av lokalerna och sedan kunde deltagarna gå hem nöjda efter en mycket lyckad dag.

Lars-Gunnar Sander

Släktforskar dagarna...

Fortsättning från sid. 5

Carl Axel Ringsparr från Nässjö tystnad och meddelade att man fått ett oväntat besök. Nu var stunden kommen för Värmlands Släktforskarförningens lilla kupp. In på golvet kom Löpar-Nisse, Owe Clapson från Munkfors, som på ett enastående sätt lyckades väva samman sin berömda monolog med släktforskning och en välkomsthälsning till riksstämman

i Karlstad nästa år. Tack Owe för en bejublad insats! Owe blev också ordentligt presenterad av nästa underhållare Rolf von Otter, som berättade historier och sjöng ackompanjerad av Fred Andersson på dragspel.

Under kvällen utdelades också Örnbergspriset till två släktforskare från Västernorrland, Teo och Per Sundin, far och son vilka tillsammans givit ut ett antal ångermanländska sockengenealogier.

Bussresan

Under lördagen besöktes Släktforskar dagarna av ett 20-tal medlemmar från vår förening som hörsammat erbjudandet om en subventionerad bussresa till Jönköping. Det kunde ha varit fler men det var i alla fall glädjande att även vi för en gångs skull kunde genomföra en sådan här resa som så många andra föreningar gjort.

Lars-Gunnar Sander

Brott och straff

På släktforskar dagarna i Jönköping höll Kalle Bäck ett mycket intressant föredrag om brott och straff i Sverige. För er som inte hade möjlighet att höra detta innehållsrika föredrag kommer här ett kort sammandrag.

Kalle Bäck började sitt föredrag med ett idag mycket vanligt uttryck. Man säger gärna att brottsligheten aldrig har varit så hög och att våldet aldrig varit så grymt som det är idag. Detta påstående anser han vara både rätt och fel, beroende på vad man jämför med. Det stämmer om vi jämför hur det var för 30-40 år sedan. Under den tiden har brottsligheten ökat markant och våldet lika så. Men om vi däremot jämför hur det var i Sverige för 200-300 år sedan stämmer detta inte längre. Vi har kanske inte lägre brottslighet än på 1700-talet, men den är troligtvis lika stor.

Den stora skillnaden mellan brott då och nu ligger i att vi idag vet mycket mer om vad som händer inom vårt land. Vi har radio, TV och tidningar som ger oss nyheter från hela landet inom några få timmar. Som exempel tog Kalle Bäck upp trippelmorden i Åmsele för 10 år sedan. Natten den 4 juli 1988 blev 1 av en familj brutalt mördad på en kyrkogård i Åmsele. Redan tidigt på morgonen dagen därpå gick nyheten ut i radio och TV. Vid lunchtid visste i stort sett hela Sverige om vad som hade skett.

Mot detta ställde han en händelse som skett i en liten ort i Småland någon gång på 1700-talet. Två män bröt sig in hos en familj och tog livet av alla fyra familjemedlemmarna samt deras piga. Morden var minst lika brutala som de i Åmsele, men skillnaden är att man i övriga Sverige inte fick reda på vad som hade hänt. Naturligtvis spreds ryktet vida omkring i grannbyarna, men ryktet gick långsamt. Tids nog började man prata om det så långt bort som i Jönköping, troligtvis i samband med att förövarna kom för tinget och blev dömda. Men mycket längre kom inte ryktet. Inte visste man i Åmsele om att fem människor blivit brutalt mördade i sitt eget hem nere i Småland.

Kalle Bäck berättade sedan om en annan händelse som utspelats i samma socken i Småland under samma år som i

förra exemplet. En man och hans styvson kunde inte tåla varandra. De låg alltid i luven på varandra. En dag befann de sig i vedboden och som vanligt skällde de på varandra. Men så tappade styvsonen tålamodet och ryckte tag i det första föremål han såg, yxan på huggkuben. Han tog sats och slog den så hårt i huvudet på gubben så att huvudet klövs, ända ner till axlarna. Vi kan ju tänka hur en sådan nyhet skulle slå upp i dagspressen idag. Men som i förra fallet spreds inte ryktena så värst långt bort.

Samma årtal och samma socken gav han ett tredje exempel på våld. En mycket ung flicka födde en kall januarinatt ett barn. Hon födde barnet utomhus och nästan med en gång kvävde hon det. Än en gång kan vi tänka oss hur det skulle ha varit idag. Redan dagen därpå skulle hela Sverige få reda på denna mycket tragisk händelse. Men utanför Småland fick man aldrig veta vad som hade hänt. Jag tvivlar på att man ens fick veta något i Jönköping.

Alla de här tre händelserna visar tydligt att våldsbrotten i Sverige under 1700-talet var både många och grova. Detta är bara ett axplock, men det slående är att alla tre händelserna utspelas i samma socken och under samma år. Skillnaden mot idag är att vi idag snabbt får reda på vad som händer i landet. Därför känns det mera och värre idag.

Straff under 1700-talet

Sedan gick Kalle Bäck över till att berätta om vilka olika straff som var vanliga under den här tiden. Han delade upp straffen i tre grupper, nämligen böter, skamstraff, kroppsstraff och fängelse. Straffen ansågs vara olika hårda och gavs för olika slags brott.

Skamstraff var ett ganska mildt straff. Den kunde exempelvis dömas för mindre stöld, som tjuvmjolkning och för störande under gudstjänsten. Under 1700-talet kunde en gudstjänst hålla på i flera timmar och det var inte ovanligt att man gick ut en stund för att sträcka på benen, uträtta sina behov eller för att stärka sig lite med något starkt. Om man fick lite för mycket av starka drycker kunde det hända att någon somnade eller

rent av kastade upp inne i kyrkan. Det kunde till och med utbryta slagsmål i eller utanför kyrkan. Detta var brott som gick räknades som störande av gudstjänsten. För sådana brott kunde straffet exempelvis vara att sitta i stocken utanför kyrkan en söndag.

Böter var också ett mycket vanligt straff. Det gavs också för mindre stöld och för lönskaläge om båda parter var ogifta. Var någon eller båda av parterna gift kunde straffet bli döden. Lite konstigare är att våld och dråp också straffades med böter. Om man t. ex. råkade slå ihjäl en människa genom ett slagsmål, räckte det alltså att betala sina böter för att vara en fri man igen.

Fängelsestraff var inget vanligt straff, som Kalle Bäck sa mycket lite om.

Ett fjärde mycket vanligt straff var gruppen kroppsstraff. Ofta gavs kroppsstraff tillsammans med något annat straff, t. ex. böter eller något skamstraff. För kvinnor och barn var det riset som gällde och för männen spö. Man räknade alltid spö i par och det räckte med 40 par spö för att spöstraffet skulle innebära ett dödsstraff. Det var inte alltid döden kom vid själva piskningen. Eftersom man inte alltid hade så rent i hemmen, det var vanligt med löss och det var svårt att hålla såren rena var det inte ovanligt att man dog av infektionen.

Det fanns ett straff som kallades för gatlopp. Uttrycket "löpa gatlopp" är allmänt känt. Det innebar att den dömda fick springa "för livet" längs en gata kantad av människor som slog, piskade och kastade stenar och andra lösa föremål på den som sprang. I civila mål dömdes man däremot inte till gatlopp.

Det grövsta kroppsstraffet som fanns var naturligtvis avrättning. Även när det gällde avrättningar fanns det olika gradskillnader. Det mest skamliga sättet att bli avrättad på var genom bränning. Det utdömdes för sexuella brott, för häxeri och för barnamord. Hängning var ett något mindre skamligt sätt att bli avrättad på. Det var mest tjuvar av olika slag som kunde få sådana straff. En person som blev hängd blev oftast begravd på avrättningsplatsen. Detta var i sig ett straff för man trodde att man måste begravas

En värmlänning på fel sida i Karl XII:s krig

inom kyrkogården för att få ett liv efter detta.

Ett lite bättre sätt att bli avrättad på var genom halshuggning. Det var inget ärelöst sätt att förlora livet på. En halshuggen person blev tom begravd på kyrkogården. Man kunde bli halshuggen med yxa eller med svärd. Yxan var för vanligt folk medan svärdet var reserverat för adeln och folk med pengar. På senare tid kunde man avrättas med svärd även om man inte var rikeman, om man bara betalade en summa pengar. Halshuggning utdömdes för allvarligare dråp och mord.

Det värsta sättet att bli avrättad på var genom rådbräkning. Kalle Bäck gav en så målande beskrivning över hur rådbräkning gick till att vi i publiken måtte riktigt dåligt. Sammanfattningsvis gick det ut på att man knäckte alla ben i kroppen i en del av kroppen i taget. Man stoppade ev. blodflödet och fick liv i personen och sedan fortsatte med nästa del. Man började med att knäcka benen i en hand, en fot, en arm ett ben osv. Till sist gick det inte att hålla liv i den straffade längre och då var proceduren klar. Rådbräkning kunde bli straffet för grövre statsförbrytelser, spioneri och liknande.

Erkännande

Man kan fråga sig varför man erkände sina brott när straffen var så hårda. Svaret är att man var mycket rädd för vad som skulle hända efter döden. Man måste tänka på att kyrkan hade en stark ställning i samhället vid den här tiden. Prästerna predikade om himlen och helvetet och om vågskålen som vägde över åt ena eller andra hållet. Man var mer rädd för vad som skulle hända efter döden än när man levde. Tortyr användes mycket sällan. Det räckte oftast med något som kallades värjemålsed. Den anklagade fick lägga handen på bibeln och svära sig oskyldig. I 75% av fallen räckte detta för att få fram ett erkännande.

Anette Carlsson

Vid ting i Filipstad 21 maj 1753 (Färnebo häradsrätt AI a 27) anklagades Nils Larsson Stålhandske vid Nyhyttstad för att ha slagit ihjäl sin hustru Karin Gjertsdotter från Moss i Norge.

"Efter såväl utdrag af kyrkoboken som Stålhandskes eget vidgående är han född 1687 i juni månad, lång till växten, med färdiga och starka lemmar, har ett stort och långt ärr i pannan på vänstra sidan och frågades var han det fått, dertill han svarade det har jag fått i slaget vid Gadebusch. Frågades vad han då var? Svarade: Jag var underofficerare vid Järtske värvade infanteriregemente och tjente de danske. Överste vid regementet var generalmajor Ingerhofsten, min Capitän het Schack. Har ock varit med Tönningens belägring, och år 1716 följt med stiftsamtmannen Rappe till Norge och där avancerat till Lieutnant vid Aggerhusiska regementet.

Honom frågades varför han som hade Lieutnants beställning i Norge, begaf sig hit hem att blifva gruvbrytare? Svarades: Fäderneslandet är kärt.

Frågades var han fått sitt gifte? Svarades: I Norge och Moss. Min svärfader har varit hammarsmed och het Gjert Olsson.

Frågades om han eljest är något sårad och qväst medan han tjent de danske? Svarade: I det ena låret är jag skjuten dock utan att lårpiporna äro skadde, det skedde vid Belgrad då jag var bland de af danske tropparna, som voro skickade Romerska Kejsaren till Hjelp."

I födelseboken kan man konstatera att gossen Nils föddes i Nyttan, Färnebo, och döptes 4 post Trin 1687. Fadern var unge Lars Ersson, moder uppges ej vid denna tid. Två bröder, Oluf och Erik, föddes 1689 och 1690. Nils och Karin torde ha gift sig ca 1725, troligen i Norge. Första barnet Marta föddes detta år 13/11. Fram till 1747 föddes ytterligare åtta barn, av vilka fem dog i späda ålder.

Den som mördad uppgivna hustrun "Catrina Gertersdotter" dog 19 april 1753 och begravdes först den 9 juni, vilket ju antyder att dödsorsaken varit oklar. I dödboken står "ignot." d v s okänd dödsor-

sak. Änkemannen Nils Stålhandske levde ytterligare tio år och dog 10 februari 1763 "ihjelfrusen".

På grund av tidsnöd inför flytten av Värmlands domböcker till Karlstad har jag ej fullföljt läsningen av detta ärende fram till dom. Mycket tyder på att målet lagts ned eller att Stålhandske frikänts. Kanske finns det någon intresserad läsare i Karlstad eller dess närhet som har lust att efterforska upplösningen.

Slaget vid Gadebusch i Mecklenburg, där svenskarna bland dem Närke-Värmlands regemente, under Magnus Stenbock, slog de numerärt överlägsna danskarna, ägde rum 9 december 1712 (datum enligt Nordensvan, Värmlands regementes historia, andra uppgifter finns). Försättningen blev inte lika lyckosam för svenskarna och 22 maj 1713 nedlade det av sjukdomar decimerade Närke-Värmlands regemente vapnen inför konungen av Danmark, Fredrik IV vid Tönningen i Holstein. Gadebusch är det sista segernamnet på Värmlands regementes fana, 1912 års modell.

I Värmland fanns på 1700- och 1800-talet ett 60-tal smedfamiljer Stålhandske, de flesta härstammande från bergsmannen Matts Persson i Gammalkroppa, född ca 1664, död 1734.

Nyhyttstad eller Nyttsta som det numera kallas ligger mellan Filipstad och sjön Yngen i utkanten av Persbergs malmfält, en bygd med många gruvhål.

Sven Myhl, Göteborg

Red anm: Slaget vid Gadebusch ägde rum den 9 december enligt en del källor t ex Grimberg och Bra Böckers Lexikon eller den 20 december enligt andra källor t ex Bonniers Konversationslexikon, Den Svenska Historien (Carlsson, Rosén) och Kungl Södermanlands regemente under 350 år. En rimlig förklaring kan vara, att i det första fallet går man efter den julianska kalendern och i det senare fallet efter den gregorianska. Kanske någon läsare har någon annan förklaring?

Glasblåsare födda i Norge

En enskild familj

Mitt speciella fall handlar om en glasblåsarfamilj som kom till Sölje glasbruk i Stavnäs socken år 1823. Husfadern uppgavs vara född i Hurdals socken, Norge, men någon klar angivelse varifrån man kom angavs inte. Här nedan är familjen vid ankomsten till Sölje:

Glasblåsaren *Olaf Gulbrandsen Portner* f 1791 i Hurdals sn, d 1842 vid Sölje glasbruk, Stavnäs sn.

Hustrun Mertha Knutsdotter f 1793 i Norge, d 1850 vid Eda glasbruk, Eda sn.

Barnen:

Karoline Portner f 1816-08-18 i Norge.

Gurinna Maria Portner f 1818-08-12 i Norge.

Karen Mathea Portner f 1821-02-19 i Norge.

Olafs far Fredrik Gulbrand Evensen f 1750 i Norge.

Vid sökning i Hurdals födelsebok framkom följande:

År 1792, 2:a söndagen i Advent:

gossebarnet *Ole*

fader; *Gulbrand Evensen* 43 år (f ca 1749)

moder: *Kari Olsdotter*

vittnen: *Gulbrand Olsen* 43 år och *Peder Olsen* 43 år.

Om vi nu tittar i folketellingene 1801 för Hurdals socken på sidan 694 och den 32:a familjen, finner vi följande: *Gulbrand Evensen*, fader, 51 år (f ca 1750)

Karen Olsdotter, hustru, 48 år (f ca 1753)

Siri Gulbrandsdotter, 24 år (f ca 1777)

Maria Gulbrandsdotter, 14 år (f ca 1787)

Even Gulbrandsen, 12 år (f ca 1789)

Anne Catrine Gulbrandsdotter, 6 år (f ca 1795)

Karen Franzdotter, 2 år (f ca 1799)

Gossebarnet *Ole* finns inte med. Är detta då rätt familj?

Liljedals glasbruk 1781-1895, glasblåsare födda i Norge

Tobias Brun f 1776

Johan Görgen Erik f 1787 i

Hadelands sn

Berndt Fredrik Grundlach f 1777

Hans Georg Grundlach f 1770

Casper Henrik Grundlach f 1799

Carl Holm f 1804

Christian Fredrik Holm d ä f 1828 i

Ondalen

Christian Fredrik Holm f 1837 i

Ondalen

Martin Holm f 1832 i Ondalen

Carl Gustaf Holm f 1826 i Ondalen

Christer Johansson f 1800

Frans Gustaf Herman Carlsson f 1876

Karl Axel Rudolf Carlsson f 1871

Edvard Kaufeldt f 1826

Hans Hinrik Kith f 1810

James Kith f 1806

Johan Kith f 1777

Emil Martin Christiansen f 1870 i

Eidsvold

Kristian Marius Christiansen f 1870 i

Eidsvold

Paul Lyppert f 1798

Christian M Opperud f 1870 i Eidsvold

Johan Georg Tegler f 1802

Nils Görgen Torstensson f 1765

Johan Görgen Wentzel f 1795

Sölje glasbruk 1814-1903

Att nämna några speciella glasblåsare som var födda i Norge är för stunden svårt. Emellertid var många av de ovanstående glasblåsarna vid Liljedal även under många år verksamma vid Sölje. Således fanns ett livligt utbyte av arbetskraft mellan de värmländska glasbruken.

Eda glasbruk 1830-1953, glasblåsare födda i Norge

Olof Olsson Bagge f 1858 i Eidskog

Adam Johan Creutzer f 1813

Johan Casper Creutzer f 1811

Joseph Creutzer f 1809

Gunnerus Forsberg f 1841

Vilh Edvard Kaufeldt f 1826 i Svalvik

Anders Nilsson Kraft f 1845 i Medskog

Hans Nilsson Kraft f 1841 i Eidskog

Christian Nilsson Kraft f 1842 i

Medskog

Olof Nilsson Kraft f 1847 i Medskog

Paul Lyppert f 1798

Andreas Persson f 1830

Martin Persson f 1826

Sören Andreas Siversen f 1835 i

Aasnes

Johan Jörgen Tejler

Norska glashyttor tillhöriga staten Hurdals glashytta

Kron- och vitglashytta. Anlagd 1755, nedlagd 1895. Överförd till Drammen. Hyttan var anlagd vid Hurdalssjön i övre Romerike inte långt från Minne på gårdarna Ödemarks och Opperuds grund.

Hadelands glashytta

Buteljhytta, anlagd 1765 och fortfarande i drift

Biri glashytta

Buteljhytta.

Jevne glashytta

Taffelglashytta i Faaborg.

Schimimanns glashytta

Taffelglashytta i Svelvigen.

Övriga norska glashyttor

(Se Norske Videnskapers Selskaps skrifter 1927)

Nöstetangens glassverk

Anlades 1741 och låg på Goude Prestgårds grund på den tunga som bildas mellan Drammenselven och Vestfosselven. År 1778 flyttade hyttan över till Hurdalsverket. Se ovanst skrift, sid 19 och 27 om Gustavus Holm och Franz Wenzel.

Aas glassverk

Kontrakter med Wenzel etc, sid 21 i ovanst skrift.

Hurdals glashytta

Kontrakter med Engländera 1755, sid 24 i ovanst skrift.

Tom Silja

Källor:

Stavnäs AI:12a

Hurdal födde 1792

Hurdals folketellinge för år 1801

T Fogelberg: Liljedals Glasbruk

Å Nisbeth - T Fogelberg: Sölje Glasbruk

T Fogelberg - G Lersjö: Eda Glasbruk

Ulf Nilsson in memoriam

Några enkla råd

Under 1700-talet levde och verkade i staden Gränna en tobaksspinnaremästare och stadsfiskal vid namn Magnus Ström. Han skulle få en viss betydelse för Värmlands Släktforskarförening.

I början av januari 1979 fick jag ett brev från den för mig ditintills okände Ulf Nilsson i Filipstad. Med hjälp av GF:s släktforskarförteckning hade han räknat ut att ovannämnde Ström var vår gemensamma anfader. Det blev början till ett långt, trevligt och mycket givande samarbete på släktforskningens område. Vår korrespondens kom med tiden att omfatta ca 150 sidor.

Någon gång under hösten 1983 ringde Ulf till mig och berättade att han och några andra var i färd med att bilda en släktforskarförening i Värmland, och nu undrade han om jag var intresserad att ställa upp som styrelseledamot. Jag framhöll att jag kanske inte var så lämplig eftersom jag inte hade några anor i landskapet, men Ulf menade att sådant saknade betydelse för styrelsearbetet. Mot bakgrunden av vårt nära samarbete var det svårt att tacka nej till Ulf och på den vägen är det.

Ulf Nilsson var således en av vår förenings grundare och han ledde också förhandlingarna vid det konstituerande mötet den 15 december 1983. Sedan fungerade han som vice ordförande under åren 1984-1986.

Som släktforskare var Ulf oerhört kunnig. Det var synnerligen lärorikt att få ta del av hans forskningsarbete där han gått igenom arkivmaterial och litteratur som man inte skulle tänka på i första hand. Ingen kunde som han så värtaligt och entusiastiskt uttrycka sitt beröm över mina små upptäckter inom vårt gemensamma intresseområde. Hans kommentarer stimulerade alltid till nya ansträngningar.

Den pensionerade bokbindarmästaren Ulf Nilsson blev en framstående stads-historiker. Hans gedigna kunskaper om Filipstads historia och eget forskningsarbete dokumenterades bland annat i "Vår stad" och i ett antal tidningsartiklar.

En äkta släktforskare av den gamla stammen har gått ur tiden och vi lyser frid över Ulf Nilssons minne.

Lars-Gunnar Sander

Nu har det hänt ett par gånger! Jag har träffat släktforskare, uppenbarligen relativt erfarna sådana, som berättat inte utan stolthet, hur mycket tid och pengar de lagt ned på resor exempelvis till Krigsarkivet för att läsa generalmönsterrullor. På min försynta fråga om det inte i stället hade varit bättre att beställa hem mikrokorten från SVAR eller läsa dem på Värmland-sarkiv, inträder några sekunders tystnad och så kommer utropet: Va, finns det där!

Det tycks vara en inte alldeles ovanlig föreställning hos många att SVAR är lika med kyrkböcker på mikrokort. Punkt slut.

Läs alltså SVAR:s kataloger! Där finns oändligt mycket mer än bara kyrkböcker. Jag tänker då på den allmänna delen, domboksdelen samt den militära delen. Skulle Ditt bibliotek av någon outgrundlig anledning inte ha dessa delar eller över huvud taget inte uppdaterat katalogen, så får Du slå larm!

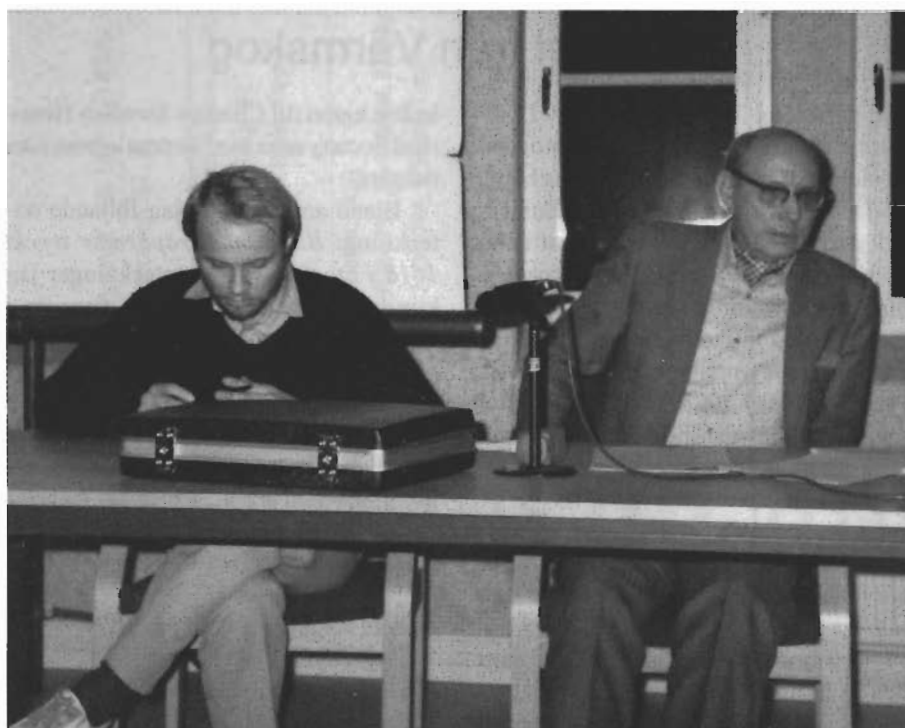
En annan sak som förvånat mig är att många fullständigt ignorerar kartans betydelse i släktforskningsarbetet. Ibland har jag t ex fått frågan vilka grannsocknar en viss socken har. Att släktforska utan att ha en karta till hands är för mig som att famla i blindo.

Är man inte så bekant med en socken, så kan gårds- och bynamn vara svåra att tolka i de gamla handlingarna. Då kan kartan komma väl till pass.

Det kan också vara bra att känna till om sockengränsen går alldeles utanför anfaderns stugknut. I så fall kan man med mycket stor sannolikhet finna många av hans släktingar i grannsocknen.

Vanligtvis tar uppräknningen av faddrarna den största platsen i en födel-sebok. Denna information tycks en del släktforskare betrakta som ointressant och ovidkommande. Det är naturligtvis inte så. Som faddrar uppträder ju oftast barnets far- eller morbröder. Om man t ex inte har funnit barnets far- eller mor-föräldrar så kan en långväga fadder som har samma patronymikon som barnets far eller mor utgöra en avgörande ledtråd.

Lars-Gunnar Sander

Peter Olausson (t v) och Ulf Nilsson (t h) ledde förhandlingarna vid föreningens bildande 15 dec 1983.

Mörk jul i Grums 1824 med Ljusa stjärnan

(Denna artikel har tidigare varit införd i *Värmländsk Kultur* 1997:6 samt i *nät-tidningen Rötter*.)

Från flydda tider berättas ibland om seden med att bära kring den s k "Ljusa stjärnan". En del berättelser säger att detta brukade inträffa kring Lucia, andra att det var kring Trettondag Jul. I Grums finns det dokumenterat att Ljusa stjärnan bars omkring på juldagen.

Det var närmare bestämt juldagen 1824. Dokument där detta står att läsa återfinns bland protokollen i domboken från Grums härad och orsaken till att det finns skrivet där är att det från början glada och uppspelta julfirandet den juldagen spårade ur och ändrade i något förskräckligt. Här en sammanfattning av de protokollförda förhören och vittnesberättelserna. Dessa divergerar visserligen i detaljer men sammantaget kan man konstatera att följande hände.

Att åstadkomma nöje

På juldagskvällen klockan nio eller tio beslöt sig sju personer, av dem en kvinna, pigan Sophie Sewerin, och resten medelålders och yngre män, för att enligt ett vittnesmål "efter en gammal plägsed, med sång, under högtiden åstadkomma nöje "gå med Ljusa stjärnan i Portilla i Grums.

Stjärnan var förfärdigad av oljat papper och upplyst av tre ljus. Pigans bror Sewerin Cawallin, som var soldat vid Värmlands regemente, spelade fiol. Man gick runt i gårdarna för att sprida glädje men också för att "bliva undfångnade", vilket man enligt vittnesmålen blev. Protokollet säger rakt på sak att man var "av starka drycker överlastade".

Man kom så småningom till Cawallins bostad. Denne hade lovat att spela till dans hos en granne på kvällen och beslöt skilja sig från de andra. Han tog fiolen med sig och gick in. Han hade troligen även tagit med sig stjärnan. Efter en stund kom han ut igen. Målaren Pettersson från Grava, som ägde stjärnan, begärde att få den, till vilket Cawallin nekade.

Det uppstod bråk. Det är oklart hur bräket började. Ett par vittnen uppger att Pettersson och bonden Anders Görans-

son hade ofredat Sewerins syster. Enligt en annan uppgift skall detta ha skett när hon sökte skilja de bråkande åt. Det hela slutade med att Sewerin, enligt egen uppgift för att freds sig, tog ett vedträ och slog Göransson i huvudet över ögat med det så att denne blev liggande sanslös.

Göransson togs om hand och blev sängliggande. Provinsialläkaren Per Sundberg besökte honom den 28. Göransson behandlades med blodiglar och kalla omslag, Den 29 avled han 40 år gammal. Obduktionen uppenbarade en spricka i pannbenet samt blodutgjutning i hjärnan.

Liv sitt mista

Den 17 januari sammanträdde man till urtima ting i tingsstället vid gästgivargården Lillnor. Dagen därpå faller domen. Utslaget lyder:

"Fördenskuld och med stöd av 24 kapitlet 5 och 9, Missgärningsbalken förklarar urtima häradsrätten, det bär soldaten Sewerin Cawallin för det å Anders Göransson i bråd skillnad förövade dråp, liv sitt mista, samt herr professorn Sundberg av gods hans gottgöras för dess rese-

kostnader efter den räkning som av Kungl. Sundhetskollégium godkännes".

Utslaget underställs Svea hovrätt. Jag har inte följt upp hur fallet behandlades i hovrätten. Straffet har uppenbarligen lindrats avsevärt. Sewerin blir i vart fall inte avrättad. Han är gift redan vid händelsen ifråga med Maria Herlechsdotter. De har en dotter och får ytterligare en 1828.

Kommentarer

Det var inte ovanligt att dödsstraff ändrades, oftast till fästningsarbete. För Cawallins del torde det ha rört sig om ett straff på två år. Förmodligen har Göranssons agerande vägts in i bedömningen. Hovrätten hade ju då som nu större tillgång till juridisk expertis än de regionala rätterna. Det kan inte förnekas att det är på grund av tragiska händelser med referat i domböcker man kan få upplysning om vardagshändelser. Med all säkerhet hade man gått runt med den Ljusa stjärnan 1823, 1822 och bakåt i tiden, men det finns det förmodligen inget nedtecknat om.

Bernhard Granholm

En bibel från Värmskog

Vid ett besök i Chicago i mitten av 1970-talet besökte jag Swedish Historical Society. I dess bibliotek hittade jag bland böcker och svensk-amerikanska tidningar också en träkista som bland annat innehöll några biblar, katekeser och psalmböcker. Dessutom fanns det en tegelsten försedd med följande anteckning på en papperslapp: "Brick from Bishop Hill, Ill. Picked up May 1928, few months after burning of the building." I flera av böckerna fanns notiser av genealogiskt intresse.

Även om mina anteckningar är gamla så är originalen ännu äldre! Uppgifterna har ju fortfarande sitt intresse för de som inte tidigare känner till dem.

I en broschyr som jag fick vid mitt besök fanns föreningens namn och adress. Jag har försökt att genom Internet och tillgänglig litteratur få fram den aktuella adressen. Föreningen har tydligen

ändrat namn till Chicago Swedish Historical Society men med samma adress som tidigare.

Bland annat gjorde jag följande anteckning: *Bibel med träpärmar tryckt 1618 i Stockholm*. De anteckningar jag kunde läsa visade att den funnits i Degerbyn i Värmskogs socken och såld på auktion 1815 från Värmskogs kyrka? Följande personer fanns upptagna och några av dem hade troligen varit ägare till bibeln. De tre sista hade sannolikt tagit bibeln med sig till Amerika.

Anders Tollson i Degerbyn
Maja Andersdotter 1816
Anders Johansson född 8/6 1879,
Degerbyn
Johanna Andersdotter född 1872,
Degerbyn
Kristina Andersdotter, Degerbyn
Guno Haskå, Lund

Hemmans-rotering

Många pålagor kom förr ifrån "Myndigheter". Bland annat skulle bönderna i en så kallad rote (fem eller sex bönder gemensamt) stå för kostnaderna både med pengar och i natura för uppehållet av en soldat och dennes familj när han var ute på övning eller i krig.

Fram till år 1807 hade Nyeds bönder varit befriade från den avgiften på grund av att Nyeds socken räknades in under Bergslagen, där det på bruken smiddes järn för bland annat krigsmaktens vapenbehov. Bönderna stod till brukens förfogande med tillverkning av kol och med körslor, därav anledningen till avgiftsbefrielse.

Som framgår av nedanstående svar på ansökan av Nyeds bönder, kom Nyeds socken fr o m år 1810 inte att räknas till "verklig Bergslag" utan bönderna blev tvungna att betala för knektunderhållet.

Kerstin Bernström, Örebro

Ansökan från Nyeds bönder om befrielse från "Hemmans-rotering" ställt till:

CARL, med Guds Nåde, Sweriges, Göthes o Wendes Konung och Arfvinge til Norriges, Hertig til Schlesvig, Holstein.

Vår Synnerliga Ynnest och Nådiga benägenhet med Gud alsmäktig, Troman och Tjänare, Herr Grefve, f.f. Wäst och Rikets Råd, President, Riddare och Commendeur af Vår Orden; Vice- President, Riddare af Vår Nordstjerne-Orden; så ock samtliga Ledamöter uti Vårt och Rikets Bergs Collegium. Wi hafva i Nåder låtit Oss föredraga Riksdagsfullmäktigen för Ny-Eds Bergslag i Wermland, Olof Olofsson, å Ny-Eds Socknemäns vägnar, gjorda underdåniga ansökning, at den af förra Roterings Commissionen i Wermland, under den 29 September 1807 gjorda underdåniga hemställan, huruvida Ny-Eds Bergslag borde hädanefter likasom hittills, njuta befrielse från knektehåll, i stöd af Regeringsformen, måtte förfalla, och nämde Bergslag, hvars hittills åtnjutne rotefrihet grundar sig på Kungl. Majts. öppna Bref af den 31 Mars 1649 samt flere af framfarne Konungar gifvne försäkringar

och stadfästelser, nu och framgent befrias från rotering

Efter Nådigt öfvervägande häraf, anse Wi, beträffande Ny-Eds Socknemäns, genom deras Fullmäktig gjorda underdåniga ansökning at undslippa ständig rotering, 80§ af 1809 års Regeringsform lemna tydelig föreskrift i hvad ordning sådan rotering tilkomma kan;

Deremot och som det blifvit utredt och medgifvet at Ny-Eds Socken icke är verklig Bergslag, så finna Wi deraf följa at Hemmanen i nämnda Socken ej böra undgå at erlægga den eller de afgifter, som oroterade Hemman efter författningarne utgöra; äfvensom Ny-Eds Socken icke kan undandraga sig en så beskaffad ro-

tering, som genom 33§ af Riksdagsbeslutet den 2 Maj 1810 stadgad blifvit. Hvilket Wi Eder til underdånig efterrättelse i Nåder Kungöra velat, och befalle Eder Gud alsmäktig synnerligen Nådeligen, Stockholms Slott, den 8 Januari 1811.

(Underskrivet av) CARL

/August Bergström

Noterat, längst ned på skrivelsen:

Till Bergs Collegium, om Riksdagsfullmäktigens från Wermland, Olof Olofssons, underd. ansökning at Ny-Eds Bergslag måtte undslippa rotering. 1811 den 31 Januari, ankom till Kgl Bergs Colleg. 8/2: fr.exped. afskrift till Landshöfdingen och Bergmästaren.

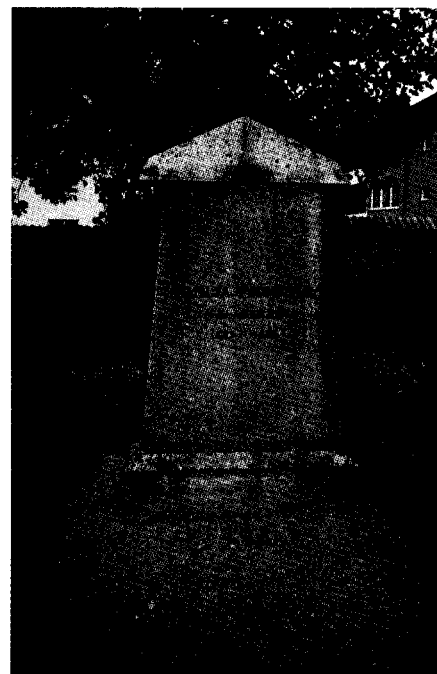
Regementsmötet i Carlstad 1732

I föregående nummer av VärmlandsAnor hade vi en artikel med ovanstående rubrik. Manuskriptet fanns med bland Harald Perssons efterlämnade papper. Eftersom där inte fanns någon notering om vem det var som sänt in det till redaktio-

nen, så bad vi vederbörande höra av sig. Nu har han gjort så. Det visade sig att det var Mats Hellgren i Floda (tidigare Göteborg) som gjort avskriften i samband med besök på Krigsarkivet.

Gustaf Frödings mor

Från Rune Elofsson i Eksjöbygdens Släktforskarförening har vi fått fotot av gravstenen över Gustaf Frödings mor Emilia Fröding som enligt uppgift var biskop Agardhs vackraste dotter. Hon tillbringade sin sista tid på ett vårdhem i Brevik utanför Eksjö, där hon slutade sina dagar den 2 september 1887. Hon begravdes på stadens kyrkogård. Den enda av hennes barn som var närvarande var dottern Matilda, och det var hon som ordnade begravningen och satte in dödsannonsen i Karlstadstidningen och Nya Wermlands-Tidningen. I den senare hade Emilia Fröding i flera år medarbetat med sina dikter. Hennes livsverk har skildrats av Margareta Sturemyr i boken "Emilia Fröding, möt hennes liv och dikt". Där nämns emellertid inte något om att hon är begravnen i Eksjö.

Emilia Frödings grav på Eksjö kyrkogård. Foto: R Elofsson

Släktforskarnas arkiv

Genealogiska Föreningen har antagit namnet "Släktforskarnas arkiv" för den del av föreningens verksamhet som går ut på att ta emot, vårda och tillhandahålla samlingar av genealogiskt intresse. Med denna nya "bifirma" vill man understryka att GF på många sätt är en institution att jämföra med andra arkiv, inte bara en medlemsorganisation samt att GF är släktforskarnas eget arkiv. Bland mycket annat kan man där finna följande.

Släktnamnsregistret ger hänvisning till litteratur, handskrifter och manuskript om ca 25 000 släktnamn, inte bara i GF:s egna samlingar, och som är en utmärkt hjälp för att se om en viss släkt redan är utredd.

Klippsamlingen omfattar födelse-, vigsel och dödsannonser i rikstidningar från 1930-talet. Tillsammans med andra sökhjälpmedel är detta ett kraftfullt instrument att söka samtida släkt. Hittar man t ex ett dödsdatum på Släktforskarförbundets CD-skiva Sveriges Dödbok, kan man alltså ofta hitta fylligare information hos GF.

Samlingen av *referenslitteratur* är i fullt klass med de flesta offentliga bibliotek och arkiv.

Släktutredningar och antavlor i olika format och utföranden, tryckta och otryckta, ofta med bra register, gjorda av

enskilda forskare, amatörer och professionella.

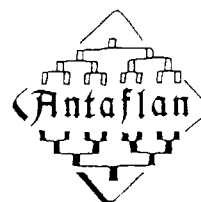
Register och sökhjälpmedel handskrivna och datoriserade, till en rad viktiga källor som Post- & Inrikes Tidningar och andra äldre tidningar. Här kan nämnas att man håller på att framställa ett generalregister för Släkt och Hävd 1950-1998, ett mycket välkommet initiativ.

Hintze-biblioteket med ovärderliga samlingar för den som söker svensk-tyska släktförbindelser.

Besöksadressen till Släktforskarnas arkiv är Katarinahuset, Sabbatsbergsvägen 20, Stockholm. Medlemmarna i Genealogiska Föreningen har gratis tillgång till samlingarna.

Detta är onekligen en intressant idé från GF:s sida att lansera Släktforskarnas arkiv. En arbetsgrupp inom GF skall dessutom analysera föreningens mål, strategier och möjliga framtidsscenarier och även se på hur man skall kommunicera sitt budskap, relationer till andra organisationer mm. Skall man tolka detta som ett närmande till Sveriges Släktforskarförbund? Genom att profilera sig som släktforskarföreningen med tonvikten på Sveriges i särklass största och förnämligaste samling av släktutredningar med register och litteratur, så skulle ju GF få en given plats inom förbundet.

Lars-Gunnar Sander

Nr 62

Antavla nr 62 och 63

På uppmaning av Mats Sjökvist i Genealogiska Föreningen, översänder jag två antavlor ur min släktberättelse om "Syskonen Lindahl från Ransäter i Värmland". Hela berättelsen omfattar 40 sidor text samt 10 bilagor med 12 sidor text, och kan givetvis erhållas komplett från mig. Den har tryckts i över 70 exemplar, vilka - mot viss ersättning - har distribuerats till intresserade ättlingar m fl.

Hans Schmiterlöv
Smedstorpvägen 6 Mogata
614 90 Söderköping

Antavla 63 finns på sidan 17

Vi behöver fler manus!

I förra numret av VärmlandsAnor efterlyste vi fler antavlor. Det var verkligen roligt att så många hörsammade vårt rop på hjälp. Tack ni alla som sände in antavlor till redaktionen! Nu har vi ett lager igen. Som tidigare kan det därför dröja ett tag innan just Din antavla kommer i tidningen. Men sluta inte med att sända in antavlor för detta. En jämn tillströmning är ju det bästa på lång sikt.

Nu måste vi också efterlysa fler manus. Även här börjar lagret ta slut. Så fatta pennan och skriv! En släktforskare har ju alltid något att berätta. Och sänd gärna med gamla foton eller andra illustrationer till det Du skriver om. Särskilt intressanta är gamla foton som kan pryda tidningens omslagssida.

Lars-Gunnar Sander

Katarinahuset på Sabbatsbergsområdet

Upprättad för Jan Eriksson, f. 25/9-1840 i Mageby, Sunne.					Farfar till Wivi Lindahl g. Schmitterlöw. Alla orter i (S) län	
Antavla nr 062	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2. far Persson Erik Bonde f. 7/5-1807 Sunne, N Sâneby d. 19/3-1884 Ransäter, Gersheden g. 26/12-1832	Ersson	Högmán-Persson, Erik. Soldat f. 28/1-1724, Sunne, S Sâneby d. efter 1781	Eriksson, Per 6/1-1688, Sunne, S Sâneby - 174(7)	Jonsson, Erik. Bonde i Sunne, S Sâneby	166(6) - 170(6)	
	Per			Matsdotter, Ingeborg. Från Sunne, Gettjärn	166(5) - (1713-1729)	
	Bonde			Nilsson, Erik. Bonde i Sunne, S Arneby	164(8) - (1710-1715)	
	f. 7/11-1766		8	Månsdotter, Marit. Från Torp	165(0) - (1708-)	
	Ö Åntervik	Månsdotter, Marit	Bryngelsson, Måns	Larsson, Bryngel	164(0), Sunne, Toneby - 1703, Sunne	
Nr 1. ansökare Eriksson Jan f. 25/9-1840 Sunne, Mageby d. 13/6-1926 Ransäter, Dalbråten g. 5/6-1865 Ransäter	d. 4/12-1824	f. 25/2-1720, Sunne, S Sâneby d. 28/12-1776, Sunne, S Sâneby	9/5-1686, Sunne, S Forsnäs - 16/3-1738 Larsdotter, Britta	Bondesdotter, Karin	166(0), Sunne, Ribbenäs - (1714-)	
	Sunne, Åleby			Swänsson, Lars. I S Sâneby	(1650-1665) - (1699-1729)	
	g. 25/3-1791	4	9	Jonssdotter, Karin. Från Skäggeberg	(1650-1665) - (1706-1729)	
	Jansdotter	Bengtsson, Johan. Bonde	Olofsson, Bengt. Bonde	Börjesson, Olof. Bonde och soldat	1669 - 1762, Sunne, N Sâneby	
	Maria	f. 3/4-1746, Sunne, N Sâneby d. 13/5-1829, (Bredång)	16/5-1712, Sunne, N Sâneby - 1788	Botolfsdotter, Ingeborg	1669 - 1761, Sunne, N Sâneby	
f. 23/1-1771 Sunne, Gunnarsby d. 29/1-1839 Sunne, Åleby		g. 26/12-1768	Larsdotter, Kierstin	Olofsson, Lars	(-1680), Sunne, Esbjörke - 1760, Sunne, Esbjörke	
		10	11/4-1718, Sunne, Ivarsbjörke - 1804	Hansdotter, Karin	1684, Sunne, Bäck - 1741, Sunne, Esbjörke	
		Jonssdotter, Christin	Persson, Jon	Halfvardsson, Per	165(4), Sunne, Tässeberg - 1749, Sunne	
		f. 6/6-1747, Sunne, Gunnarsby d. 11/8-1819, Sunne, Svineberg	2/3-1711, Sunne, Gunnarsby - 1773	Bryntesdotter, Guli	166(8) - 1738, Sunne, Gunnarsby	
	5		Svensdotter, Kierstin	Eriksson, Sven. I Sunne, N Arneby	169(3) - 1759	
Ersson Anders Bonde f. 10/7-1782 Sunne, Mageby d. 13/12-1853 Sunne, Mageby g. 29/7-1805		11	26/3-1724, Sunne, N Arneby - 1780	Svensdotter, Annika. Från Ullerud, Hagen	169(2) - 1759	
		Andersson, Erik. Bonde	Nilsson, Anders. Bonde	Andersson, Nils	167(5) - 1749, Sunne, Mageby	
		f. 7/4-1744, Sunne, Mageby d. 13/8-1813, Sunne, Mageby	23/1-1716, Sunne, Mageby - 1774	Erikzdotter, Kierstin	167(5) - 1749, Sunne, Mageby	
		g. 26/12-1770	Ersdotter, Karin	Pehrsson, Erich	165(9) - 1739, Sunne, Mageby	
		12	12/7-1707, Sunne, Mageby - 1772	Nilssdotter, Karin	167(1) - 1743, Sunne, Mageby	
Dahlgren Kajsa f. 2/8-1837, N Råda	Sunne, Mageby	Jonssdotter, Carin	Bengtsson, Jon. Bonde	Jonsson, Bengt	1694, Sunne, Esbjörke - (1750-)	
	d. 13/12-1853	f. 8/4-1745, Sunne, Askersby d. 23/6-1798, Sunne, Mageby	28/2-1719, Sunne, Askersby - 1789	Jonssdotter, Karin	Gräsmark, S Granbäckstorp - (1750-)	
			Jonssdotter, Sara	Jonsson, Jon. Bonde i Sunne, Askersby	1664 - (-1729)	
	6	13	1717 - 22/11-1789, Sunne, Askersby	Jonssdotter, Karin	167(3), Sunne, Ed - 1735	
	Persdotter	Jonsson, Per	Bryngelsson, Jon. Bonde	Persson, Bryngel. Bonde och soldat	1702, Sunne, Askersby - 1759	
Andersdotter Maria f. 18/8-1807 Sunne, Mageby d. 27/2-1873 Ransäter, Gersheden	Katrina	f. 21/12-1749, Sunne, Askersby d. 20/12-1826, Sunne, Askersby	15/6-1726, Sunne, Askersby - 1771	Arvidsdotter, Margareta	1704, Sunne, Spelnäs - 1773, Sunne	
		g. 26/12-1776	Ersdotter, Maria	Boman-Bryngelsson, Erik. Rustm.	169(0), Sunne, Askersby - 1763	
	f. 28/5-1784	14	17/4-1730, Sunne, Åleby - 1796	Kasparsdotter, Maria	1693, Sunne, Åleby - 1787, Sunne	
	Sunne, Askersby	Jansdotter, Marit	Nilsson, Johan	Persson, Nils. I Sunne, Råmyren		
	d. 28/8-1854	f. 1742, Sunne, Gersbyn d. 11/2-1793, Sunne, Askersby	1699 - 2/7-1756, Sunne, Vitteby	Jonssdotter, Lisbet	166(1) - 1741, Sunne, Gersbyn	
25/10-1996	Sunne, Mageby		Olofsdotter, Christin	Jonsson, Olof	1672, Sunne, Ed - 1737, Sunne, Gersbyn	
	7	15	26/12-1710, Sunne, Gersbyn - 1773	Ersdotter, Marit	1669 - 1751, Sunne, Gersbyn	

Då adeln skulle slås ned

Följande berättelse är hämtad från boken *Väse - Kulturhistoriska bilder* av Fredrik Carlsson. Boken innehåller ett antal berättelser, sägner och anekdoter från Väsetrakten. De flesta antecknade "direkt ur folkmun" som författaren så vackert uttrycker det.

Anette Carlsson

Vi ha ej lyckats få full klarhet med afseende på året, då följande tilldragelse timade, liksom icke håller detaljerna äro fullt klara. Men händelsen är dock fullt verklig.

Det var emellertid något af åren under det andra decenniet af 1800-talet. Den talangfulla fältherren och skarpsinnige statsmannen Karl Johan hade då blifvit Sveriges kronprins - och väl äfven i verkligheten landets regent. Den store, tappre krigaren påstås likväl ofta ha lidit af barnslig skuggrädsla. Försåt och uppror vädrades litet hvarstans. Därföre måste myndigheter och ämbetsmän ständigt vara vaksamma. Dynastiens och adelns intressen troddes ofta vara i fara.

Genom de stora politiska händelser, som vid denna tid slag i slag inträffade, låg ock oro och förvildning liksom i luften. Stundom smittades äfven den äljes vanligtvis lugna landsbygden af tidsandan. Husbehofsbränningen med thy åtföljande superi hade ock häri sin stora andel.

Under denna tid brukade ungdomen i Väsehärad flitigt komma tillsammans till danstillställningar, supgillen och dylikt.

Hände så en gång att några vettvillningar af den manliga ungdomen i östra delen af socknen kommit tillsammans till ett dylikt gille i Öhna. Under det glaset flitigt går omkring i laget föres det högljudda samtalet in på politik. Häri voro nog de unge männen föga bevandrade - men hvad kan man ej prata i fyllan!

En stor och kraftigt byggd yngling vid namn Nils Andersson från Gummerud tar nu ledningen af debatten. Han föreslår, att de skulle organisera sig till en frihetskår och i likhet med Engelbrekt och Gustaf Wasa draga åstad och fördrifva landets förtryckare. Det var adelsståndet, som de rusiga ynglingarna förmenade vara landets förmämsta plågoris. Därföre

skulle den svenska adeln krossas! De stora och starka drängarna i Väsehärad skulle börja kampen. De skulle tåga åstad till den pågående riksdagen för att där genomdrifva sin plan. På vägen dit skulle de uppväcka hela landet. Med lock eller pock skulle de veta att samla en stor krigshär etc.

Det dumdristiga talet slår an på ungdomarna. De besluta en resning. En gammal bibel framletas, och hvar och en af frihetshjältarna måste lägga sin hand på den uppslagna bokens blad och svärja en dyr ed på att fullfölja det fattade beslutet.

Nils Andersson jämte ett par ynglingar till, hvaraf den ene var ifrån Bäståsen, äro själfskrifvet ledare. Förberedelserna äro snart gjorda, och frihetståget sätter sig i rörelse.

Komna så långt som till Ölmskog, göres där halt för att stärka modet med ytterligare en sup samt att förmå sönerna där att deltaga i den förestående färden.

Husmodern på stället där de tagit in, hustrun Lisa Axelsdotter, försöker nu emellertid att lugna de upprörda ynglingarna. Hon föreställer dem det oförnuftiga och farliga i deras förehafvande samt söker förmå dem att vända om till sina hem. Hennes varningar och förmaningar äro dock fruktlösa. De ämnade icke vända, förrän de slagit ned adeln. Slutligen föreslår då mor Lisa, att de åtminstone skulle hvila sig öfver natten och ej anträda den äfventyrliga färden förrän nästa dag, så skulle hon under tiden tänka på, om möjligen hennes söner skulle få följa med.

Härpå gå de slutligen in. Och när de väl fått sofva ruset af sig, så gick det alldeles som mor Lisa beräknat; stridslusten var borta, och hjältarna önskade hälst få stanna snällt hemma.

Olyckligt nog för de sammansvurne backidyrkarna hade de fiender, som nu passade tillfället och skyndsamt under rättade det passerade för myndigheterna. Dessa funno väl saken längst mera löjlig än verkligt farlig för landets fred, men då målet en gång väl var anmaldt, så måste det göras sak därpå.

Följaktligen blefvo flera af deltagarne häktade, hvarpå följde rättegångar, hvarvid 3:ne af de förmämsta uppvigla-

rna blefvo för uppror dömda till straffarbete. Och på detta satt slutade det planlagda frihetskriget!

Hustrun Lisa Axelsdotter från Ölmskog åter blef bemärkt för sita ädelmodiga försök att afstyra ofoget. Det förtäljas, att hon blef hedrad med en kunglig gåfva, bestående af en silfverbägare och en halskedja af silfver, som öfverlämnades till henne af själfva landshöfdingen vid en Gudstjänst i Väse kyrka. Mor Lisa blef sedan bjuden att åka i prosten Alstedts vagn till prästgården, där hon vid middagsbordet blef placerad mellan prosten och landshöfdingen.

Hvad de stackars straffångarna bekräftar, så berättas, att modern till den ene, som var hemma i Bäståsen (eller nu varande Björkåsen), vid ett tillfälle då kronprinsen något år senare farit genom socknen på resa till Norge, kommit och gjort knäfall för honom samt ödmjukt anhållit om benådning för sin son.

Karl Johan säges då ha svarat, att "han skulle lämna nåd efter sig i Väse". Möjligt är ju, att straffarbetstiden genom denna händelse afkortades. Någon säker kännedom därom hafva vi dock icke.

Om Nils Andersson är likväl känt att han under sin treåriga fästningstid lärde sig smedsyrket, som han sedan idkade. Han bosatte sig efter hemkomsten på egendomen Hinket i Rösebacken, hvilket ställe sedan blifvit kalladt Smed-Hinket.

Oss veterligt var den här relaterade tilldragelsen både första och sista gången, som det lugna Väse varit skådeplatsen för "upprorsrörelser" af något slag.

Draculas ättling

Drottning Elizabeth av England är i rakt nedstigande led ättling till Vlad III, vojvod av Valakiet, mera känd som Dracula. Enligt The Sun, som citerar den kommande boken *Roots of the Rich and Famous*, var det drottning Mary, död 1953, som förde in Draculas blod i den brittiska kungafamiljen.

(Saxat ur SvD 1998-10-10)

Upprättad för Kajsa Dahlgren, f. 2/8-1837 i Ö Råda, N Råda						Farmor till Wivi Lindahl g. Schmiterlöw. Alla orter i (S) lån om inte annat anges	
Antavla nr 063	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V		
	Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
	Nr 2, far	Dahlgren-Andersson	Dahlgren-Larsson, Anders. Trädg.m.				
	Dahlgren	Lars	f. 25/2-1733, Malung(W)				
	Jan		d. 31/8-1803, N Råda, Torp				
	Bonde	f. 12/3-1772	g. 12/4-1762	8			
	f. 11/1-1801	N Råda, Ö Råda	Nilsdotter, Brita	Ericksson, Nils. Snickare			
	N N Råda, Ö Råda	d. 14/2-1847	f. 31/8-1732, Ne Ullerud, Katrineb.	16/11-1685 - 1767, N Råda, Ö Råda			
	d. 20/3-1886	N Råda, Ö Råda	d. 21/3-1794, N Råda, Torp	Swensdotter, Maria	Ericksson, Swen. I Ne Ullerud, Nolsjötorp		
	N N Råda, Ö Råda	g. 11/6-1797	4	9	Nilsdotter, Elin		
	g. 26/12-1830	Jönsdotter	Johansson, Jöns	Månsson, Johan			
	N N Råda	Ingeborg	f. 19/3-1727, N Råda, Høje	169(1) - 3/9-1738, N Råda, Høje			
	Nr 1, ansökare		d. efter 1815	Jönsdotter, Kerstin			
	Dahlgren	f. 17/9-1766	g. 11/6-1758	10			
	Kajsa	N Råda, Høje	Eriksdotter, Marit	Persson, Erik			
	f. 2/8-1837	d. 15/2-1815	f. 12/3-1739, N Råda, Örsjön	168(9) - 14/10-1769, N Råda, Örsjön			
	N N Råda, Ö Råda	N Råda, Ö Råda	d. efter 1815	Jönsdotter, Ingeborg			
	d. 24/8-1897	Jonasson	Svensson, Jon. Bonde	11	(Eriksdotter, Karin)	166(9) - 1741, N Råda, Örsjön	
	Ransäter	Sven	f. 2/9-1742, Ekshärad, Berg	Bengtsson, Sven			
	g. 5/6-1865	Bonde	g. 13/3-1768, Ekshärad	Jönsdotter, Ingeborg	Bengtsson, Jöns. Soldat		
	Ersson	f. 2/4-1771	Persdotter, Karin	12	Olofsdotter, Karin		
	Jan	Ekshärad, Gunnerud	f. 19/5-1743, Ekshärad, Gunnerud	Nilsson, Per. Bonde	Olofsson, Nils		
	f. 25/9-1840, Sunne	d. 24/4-1837	g. 12/6-1736, N Råda, Forshult	3/8-1711, N Ny - 1769, Ekshärad	Pehrsdotter, Brita		
	Nr 3, mor	N Råda, La Skymnäs	d. 20/3-1815, N Råda, V Råda	Elofsdotter, Kerstin			
	Svensdotter	g. 1/1-1799, N Råda	6	13			
	Maria	Benalsdotter	Olofsson, Bernhard. Bonde	Nilsson, Olof. Bonde			
	f. 8/6-1809	Ingeborg	f. 12/6-1736, N Råda, Forshult	169(6) - 8/5-1748, N Råda, Forshult			
	N N Råda, V Råda	f. 28/3-1770	d. 3/6-1819, N Råda, V Råda	Benalsdotter, Ingeborg	Benal	167(0) - 1756, N Råda, Ås	
	d. 23/1-1890	N Råda, V Råda	g. 24/6-1766, N Råda	14			
	N N Råda	N Råda, V Råda	Andersdotter, Gunilla	Persson, Anders. Bonde	Andersson, Per		
		d. 31/1-1852	f. 3/11-1738, N Råda, V Råda	14/8-1705, Ekshärad - 1757, N Råda	Jonssdotter, Gunilla	166(3) - 1738, Ekshärad, S Skoga	
		N Råda	d. 20/3-1815, N Råda, V Råda	Pehrsdotter, Ebba	(Persson, Pehr)	1686, N Råda, Ö Råda - 1759	
	20/11-1996		7	15	Andersdotter, Kerstin		

Stavning av ortnamn

En antavla som nyligen publicerats i VärmlandsAnor ger anledning till reflexioner över stavningen av ortnamn. Frågan gäller både vilken allmän regel som kan tillämpas för släktforskarnas redovisning och i synnerhet stavningen av ett visst värmländskt sockennamn, nämligen Rämnen. I en antavla har namnet skrivits Råmen, alltså med ett m. Denna stavning ser man ibland i äldre handlingar och litteratur och den förtjänar därför att kommenteras.

Stavningen av namnet Rämnen var föremål för mycken diskussion redan för ett halvsekel sedan, varvid bland annat skriftställaren Albert Palmqvist, välkänd hembygdsforskare och själv Rämnenbo, energiskt pläderade för en ändring av den då gängse stavningen av sockennamnet med ett m till en stavning med två m. Se t ex Bergslagen i Ord och Bild, vinternumret 1949-50. Han kunde för sin uppfattning åberopa inte bara ortnamnskommissionen utan också auktoriteter som Gottfrid Kallstenius, Adolf Noreen och Jöran Sahlgren.

Ett argument med stor tyngd är givetvis att uttalet av ortnamnet inte förvanskas. Ortsbefolkningens uttal är - och har alltid varit - "Rämnen" med kort första vokal. Detta uttal förutsätter faktiskt stavning med två m. En stavning med ett m lockar till det bråkande "Räämen" som man ibland kan höra från utsocknes, vilka därtill förletts av den felaktiga stavningen. Att stavningen med ett m är felaktigt bör nog betonas; officiellt skall Rämnen numera stavas med två m.

Nu kan det hända att skribenter tror sig ge historisk färg åt sin skildring genom att skriva "Råmen", så som man ofta ser i skrifter från 1800- och det tidiga 1900-talet. Emellertid har denna stavning ingalunda ålderns företrädare. Namnformen Råmen blev officiellt sockennamn först 1891 enligt Palmqvist. Stavningen med två m är otvivelaktigt den äldre, vilket vi kan se nedan. Det kan vara så, att stavningen med ett m har vunnit spridning genom att det tidigare så vanliga dubblingsstreck över bokstaven m utelämnats.

Den första bebyggelsen i trakterna närmast Rämnen torde ha uppstått på

1610-talet. Vi kan därför se efter hur namnet skrevs i 1600-talets skattelängder. En kontroll av de avskrifter som jag för ögonblicket har tillgängliga, nämligen tretton årgångar från 1650 till 1697, ger vid handen att namnet så när som på ett enda undantag (år 1697) har stavats med två m och därtill som regel med e: "remmen". Denna nästan totala samstämmighet är kanske en smula förvånande med tanke på den frihet som präglade den dåtida stavningen. Den individuella variationen har i stället fått fritt spel i förleden i ordet Näsrämnen: Näs-, Nääs-, Näs-, Nääs-, och Näs-. Jag vill dock tillägga att stavningen med ett m kan beläggas i andra exempel från denna tid, vilket publicerade citat från domböcker och dylikt visar. Stavningen med två m är dock den helt dominerande.

Som en sammanfattning vill jag hävda att Rämnen bör stavas just på detta vis, med två m, dels därför att det är den officiella stavningen, dels därför att uttalet kräver att namnet stavas med två m. Därtill kommer att stavningen med två m har historisk hävd.

Vad mer generellt gäller stavningen av ortnamn i antavlor torde det finnas goda skäl att följa den rekommendation som Släktforskarförbundet utfärdat för Svenska Antavlor, nämligen: "Ortnamn stavas enligt nutida officiell stavning" (se Sv Antavlor 1995 häfte 1).

Gunnar Stolpe, Järfälla

Medlemsavgiften

Med detta nummer av VärmlandsAnor bifogas inbetalningskort för 1999 års medlemsavgift. Enligt årsmötets beslut är medlemsavgiften 120 kr. För familjemedlemmar är avgiften oförändrad 30 kr. För medlemmar bosatta utanför Sverige utgår som tidigare portotillägg med 40 kr.

Några medlemmar har ännu inte betalt innevarande års medlemsavgift. Dessa är vi tyvärr nödsakade att stryka ur medlemsregistret om avgiften ej influtit före årets slut.

Nr 64

I september 1995 besöktes min familj av min fars tremänning Mary Reiter med make Gordon från Torrance, CA, USA. Tyvärr kände Mary endast till sin morfars släkt, dvs kontakten med oss. Hon visste dock att hon hade "helsvenskt" ursprung. Eftersom hon gärna ville veta mer om sina svenska rötter, så försökte jag senare att få fram mer uppgifter. Med hjälp av kyrkböckerna i Emanuel Lutheran Church i Minneapolis kunde Mary också senare ge födelseuppgifter på sin farfar, farmor och mormor. Mormor var född i Frye i Småland, så henne fick jag lämna därhän tills vidare. Däremot var farfar född i Nedre Ullerud och farmor i Holm i Dalsland, så det var bara att börja "gräva" på Gamla Badhuset resp. Melleruds museum. Den antavla som presenteras här är resultatet av mina efterforskningar efter Mary Reiters far Arnold T. Hedeans anor. Otto Hedin från Ö Deje förändrade stavningen av sitt efternamn till Hedean i USA, för att namnet skulle uttalas på samma sätt som hemma i Sverige. Idag tycks namnet Hedean vara unikt för hans efterkommande, enligt USA:s telefonkatalog på Internet.

*Carl-Johan Ivarsson
V Take, Högbergsrud
661 94 Säfte*

*Mary E Reiter
4511 Via Corona
Torrance, CA 90505
USA*

Du kan bli Stödande medlem i Sveriges Släktforskarförbund, för bara 180 kr/år. Du får Släkthistoriskt Forum, Svenska Antavlor, köprabatter m.m.

Sveriges Släktforskarförbund,
Box 30222, 104 25 Stockholm. Tel. 08-695 08 90. E-post: genealogi@genealogi.se

Upprättad för Arnold Hedean (Hedin), f 24/6-1902 i Minneapolis(USA/MN)					f (2) t. Mary Reiter. Orter i (S) län om inte annat anges	
Antavla nr 064	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2, far	Pettersson	Jonsson, Petter. Bonde	Pettersson, Jonas. Bonde			
Hedean	Jan Magnus	f. 5/11-1784, Ne Ullerud, Högberg	f. 1750			
Otto	Hemmansägare	d. 13/4-1871, Ne Ullerud, Ö Deje	Jonssdotter, Anna	Månsson, Jon. Murmästare	1722, Ne Ullerud - 1774, Ne Ullerud	
	f. 28/3-1829	g. 27/12-1813, Ne Ullerud	8 f. 19/4-1758, Ne Ullerud, Högberg	Månsdotter, Karin	1723, Ne Ullerud, Ö Deje -	
f. 17/1-1871	Ne Ullerud, Ö Deje	Eriksdotter, Maria	Nilsson, Erik. Bonde	Månsson, Nils. Bonde	1715, Ne Ullerud - 1781, Ne Ullerud	
Ne Ullerud, Ö Deje		f. 13/4-1795, Ne Ullerud, Ö Deje	1751, Ne Ullerud - 1834, Ne Ullerud	Ersdotter Annika	1717, Ne Ullerud - 1797, Ne Ullerud	
d. 12/3-1937		d. 10/1-1861, Ne Ullerud, Ö Deje	Bengtsdotter, Stina	Larsson, Bengt	I Ne Ullerud, Ed	
Minneapolis(USA/MN)	4	9	1758, Ne Ullerud - 1819, Ne Ullerud	Nilssdotter, Marit		
g. 5/3-1902	Strandman	Strandman, Olof. Hemmansägare	Strandman, Anders. Hemmansägare	Strandman, Olof. Hemmansägare	1720, Ransäter - 1796, Ne Ullerud	
Minneapolis(USA/MN)	Kajsa	f. 3/12-1801, Ne Ullerud, Ö Deje.	1761, Ne Ullerud - 1849, Ne Ullerud	Olsdotter, Karin	1722, Öe Ullerud - 1805, Ne Ullerud	
Nr 1, ansökare			Portström, Hedvig	Portström, Jonas. Gästgivare	1748, Grums - 1799, Ne Ullerud	
Hedean	f. 5/6-1830	g. 19/6-1825, Ne Ullerud	10 1773, Grums - 1851, Ne Ullerud	Bengtsdotter, Kajsa	1750 - 1819, Ne Ullerud	
Arnold Theodore	Ne Ullerud, Ö Deje	Portström, Kajsa	Portström, Elias. Hemmansägare	Portström, Jonas. Gästgivare	Se nr 42	
		f. 30/10-1805, Ne Ullerud, Ö Deje	1770, Grums - 1836, Ne Ullerud	Bengtsdotter, Kajsa	Se nr 43	
f. 24/6-1902		d. 7/5-1867, Ne Ullerud, Ö Deje	Bengtsdotter, Kajsa	Jonsson, Bengt. Hemmansägare	1752 - 1826, Ne Ullerud	
Minneapolis(USA/MN)	5	11	1781, Ne Ullerud - 1850, Ne Ullerud	Nilssdotter, Katarina	1747 - 1830, Ne Ullerud	
d. 24/9-1990	Svensson	Andersson, Sven. Backstugusittare				
Minneapolis(USA/MN)	Karl Johan	f. 17/12-1808, Ört(P)				
	Arbetare	d. 15/4-1879, Holm(P), St Ängenäs				
	f. 28/5-1851	12				
Anderson	Holm(P), Sunnanå	Olsdotter, Anna Lisa	Nilsson, Olof			
Rubie Wilhelmina		f. 23/9-1810, Bolstad(P), S Torp				
f. 5/5-1903, Minneapolis		d. 17/3-1881, Holm(P), St Ängenäs				
Nr 3, mor	g. 19/12-1879, Holm	13				
Swanson	Bränfelt	Bränfelt-Olsson, August. Backstugu	Olofsson, Olof. Backstugusittare			
Anna Kristina	Ida	f. 15/11-1828, Holm(P), Paberg	1797, Holm(P) - 1869, Holm(P)			
	f. 18/5-1857	14	Andersdotter, Britta			
f. 12/1-1880	Holm(P), Mellerud	Eriksdotter, Kajsa	1792, Skållerud(P) - 1876, Holm(P)			
Holm(P), St Ängenäs		f. 1/8-1829, Holm(P), Ingribyn.	Jakobsson, Erik. Torpare	Ingfält, Jakob. Soldat	1760, Gunnarsnäs(P) -	
d. 10/12-1965			1798, Holm(P) - 1861, Holm(P)	Eriksdotter, Lisa	Skållerud(P) -	
Minneapolis(USA/MN)	7		Andersdotter, Kerstin	Persson, Anders	1759 -	
			15 1805, Holm(P) - 1885, Holm(P)	Andersdotter, Lisa	1764 -	
1997						

Det hände år 1798

Den franske generalen Bernadotte, som föregående år kommit på kant med sin chef general Bonaparte, och därför tagit avsked från Italienarmén, utnämns den 11 januari till Frankrikes ambassadör i Österrike. I den österrikiska huvudstaden umgås han bland andra med Beethoven. Men när han hänger ut trikolorn på ambassadbyggnaden, retar han upp wienarna. En folkmassa angriper ambassaden och tumult uppstår. Efter diverse mindre välbetänkta utspel lämnar Bernadotte Wien i vredesmod den 15 april. Vålbärgad men arbetslös ingår han fem månader senare i Paris äktenskap med Bonapartes f d fästmö, sidenhandlar-dottern Désirée Clary.

I februari besätter franska trupper Rom sedan en fransk general blivit dödad under upplopp i staden. Påven, Pius VI, förs som fånge till Frankrike, och Kyrkostaten ombildas till Romerska republiken.

I mars rycker en fransk här in i Schweiz för att stödja en revolutionär resning mot regeringen där. Schweizarna besegras och efter franskt mönster utropas den Helvetiska republiken.

Samtidigt förbereder fransmännen en invasion av England och stora truppstyrkor sammandras vid Engelska kanalen. General Bonaparte beger sig till kusten för att bedöma läget. Han konstaterar att företaget är utsiktslöst och att England måste nås på andra vägar. Han föreslår därför ett fälttåg mot Egypten för att därifrån hota engelsmännen i Indien. Eftersom man gärna ser att den ärelystne generalen befinner sig så långt bort från Paris som möjligt, så bifalles förslaget, och Bonaparte avseglar från Toulon den 19 maj med 35 000 man. I slaget vid pyramiderna besegras mamlukerna varefter generalen börjar styra och ställa i landet på ett sätt som föga tilltalar egyptierna.

Men till sjöss går det återigen illa för fransmännen. Amiral Nelson snokar upp Bonapartes flotta vid Abukir öster om Alexandria och krossar den fullständigt. Därmed är den franska orientarmén avskuren från hemlandet.

Sjöslaget vid Abukir uppmuntrar de båda Sicilierna att mot slutet av året bryta

med Frankrike. Krig utbryter och det slutar med att fransmännen under general Championnet erövrar hela Syditalien. Samtidigt besätter franska trupper den sardinska provinsen Piemonte.

Då tsar Paul fruktar ett polskt uppror med fransk hjälp, lyckas William Pitt den 24 december få till stånd ett brittiskt ryskt förbund. Därmed är den andra koalitionen mot Frankrike ett faktum.

Sverige år 1798

Landets ekonomi försämras stadigt. Rysk konkurrens och den i England uppfunna puddelprocessen drabbar de svenska järnbruken hårt. Det bohuslänska sillfisket blir allt sämre. Sommaren är torr vilket resulterar i missväxt och dyrtid. I vissa städer blir det hungerkravaller. Torshälla läggs i grus och aska efter en förödande stadsbrand. Engelsmännens och fransmännens kaperier fortsätter och försvårar handelssjöfarten. Under sommaren går två konvojer på sammanlagt 40 skepp förlorade i Engelska kanalen, vilket gör Gustav IV Adolf ursinnig. För att skydda sina handelsfartyg mot övergrepp från de krigförande makterna träffar därför Danmark-Norge och Sverige avtal om gemensam konvojttjänst och samarbete mellan örlogsflottorna.

Kung Gustav IV Adolf planerar en komplicerad byteshandel innebärande att Svenska Pommern skall överlämnas till Preussen, mot att Sverige får Norge, och Danmark ersätts genom landvinster från de nordtyska staterna. Men Preussen och Frankrike är ointresserade och förhandlingarna med dessa stater misslyckas.

Fransmannen De La Tournaye, som reser omkring i Sverige detta år, tycks dock inte lägga märke till de dåliga tiderna. Han finner en välmående och välklädd bondebefolkning med renliga bostäder. Vidare konstaterar han att statstjänstemännen och borgerskapet åter och dricker till övermått samt att överklassen är belevad, älskvärd och bildad.

En annan resenär är den italienske naturforskaren Giuseppe Acerbi. "Det är icke lätt att finna en nation, som utmärker sig för en så lycklig förening av begåvning, tapperhet och rättskaffenhet som den svenska", utbrister han. Han är

också full av beundran inför den goda skolundervisningen och sjukhusen där den fattige blir vårdad. Men han har inget till övers för middagsbjudningar med högfärdigt folk och svenskarnas evinnerliga kortspelade.

Tysken C E Küttner, som besöker Sverige under sommaren, konstaterar att de vidsträckta ödemarkerna avbryts av små byar av mestadels eländiga hyddor som ger intryck av armod. Slättbygderna utgör dock undantag där befolkningens klädedräkt vittnar om välstånd. Både böndernas hemmagjorda redskap och fabrikkernas alster är klumpiga och dyra jämfört med utländska varor.

Värmland

Den ovannämnde tyske resenären Küttner förvånar sig över att bland fattigt folk finna en sådan mängd vackra, välväxta kvinnor med fina anletsdrag. Särskilt värmländskorna väcker hans beundran.

I Karlstad har man svårt att upprätthålla ordningen nattetid. Vid sidan av brandvakten börjar därför detta år en medborgarpatrull avpatrullera gatorna på nätterna.

Lars-Gunnar Sander

Löjtnant Steinfeldt

I föregående nummer av VärmlandsAnor var Tryckfels-Nisse framme igen. Artikeln om löjtnant Olof Friedrich Steinfeldt som omtalas på sidan 13 finns att läsa i Släkt och Hävd 1996:1.

Värmlands

Släktforsarkatalog 1999

Inför släktforskarförbundets riksstämma i Karlstad 1999, planerar vi att ge ut en ny upplaga av släktforsarkatalogen. Projektet bygger på Din medverkan. Om Du vill dela med Dig av Dina forskningsresultat, fyll i blanketten eller en kopia och skicka till föreningens sekreterare Gunnar Jonsson, adress på sidan 2. Då vi samtidigt arbetar med planeringen av riksstämman måste vi ha Ditt bidrag senast 31 januari 1999.

ANMÄLNINGSBLANKETT FÖR SLÄKTFORSKARFÖRTECKNING

INSÄNDES TILL Gunnar Jonsson
 Älvhagsgatan 25
 661 40 Säffle
 Tel. 0533-10559

Senast den 31 januari.

Namn: _____

Bostadsadress: _____ Tel: _____/_____

Postnr: _____ Postadress: _____

Tidigare lämnade uppgifter skall kvarstå.....__ja __nej

Dessa uppgifter får användas i en svensk riksförteckning..__ja __nej

Forskar inom följande OMRÅDEN: (ANVÄND MODERN STAVNING, EJ FÖRKORTNINGAR)

Gård/By	Socken/Stad	Län	Tidsperiod
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Forskar inom följande SLÄKTER: (EJ SON-NAMN. EJ ENSKILDA PERSONER.)

Släktnamn	från Gård/By	Socken/Stad	Län	Tidsperiod
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____

Sysslar med följande **SPECIALFORSKNING**, t ex hembygdsforskning,
 gårdsgenealogi, registerframtagning, särskilda yrkesgrupper, etc:

Specialforskning	Område	Län	Tidsperiod
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

OBS! TEXTA

Behövs ytterligare utrymme, använd då ett nytt ark.

Exempel på ifyllt blankett

Namn: Gunnar Jonsson

Bostadsadress: Älvhagsgatan 25 Tel: 0533/10559

Postnr: 661 40 Postadress: SÄFFLE Ja nej
 Tidigare lämnade uppgifter skall kvarstå.....
 Dessa uppgifter får användas i en svensk riksförteckning.. Ja nej

Forskare inom följande OMRÅDEN: (ANVÄND MODERN STAVNING, EJ FÖRKORTNINGAR)

Gård/By	Socken/Stad	Län	Tidsperiod
	<u>Kila</u>		<u>S 1500t-</u>
	<u>Bro</u>		<u>S 1700-1850</u>
<u>Ström</u>	<u>By</u>		<u>S 1700t</u>
	<u>Ransäter</u>		<u>S 1600t-</u>
<u>Ramsås</u>	<u>Säbrå</u>		<u>Y 1600t-</u>
<u>Björkvikén</u>	<u>Holmedal</u>		<u>S 1700t</u>

Forskare inom följande SLÄKTER: (EJ SON-NAMN, EJ ENSKILDA PERSONER.)

Släktnamn	från Gård/By	Socken/Stad	Län	Tidsperiod
<u>Hamberg</u>	<u>Ström</u>	<u>By</u>		<u>S 1600-1700t</u>
<u>Iivander</u>		<u>Bro</u>		<u>S 1600t</u>
		<u>By</u>		<u>S 1700t</u>
<u>Carlberg</u>		<u>Kila</u>		<u>S 1700t</u>
<u>Carlberg</u>		<u>Väse</u>		<u>S 1700t</u>

Systrar med följande SPECIALFORSKNING, t ex hembygdsforskning, gårds-
 genealogi, registerframtagning, särskilda yrkesgrupper, etc:

Specialforskning	Område	Län	Tidsperiod
<u>Hembygdsforskning</u>	<u>Kila</u>		<u>S 1500-</u>
<u>Klockare</u>	<u>Kila</u>		<u>S 1600-</u>
<u>Register</u>	<u>Kila</u>		<u>S 1630-</u>

Ifyllnadsanvisningar

Syftet med släktforskarförteckningar är att släktforskare skall komma i kontakt med varandra. I släktforskarförteckningen beskriver du ditt intresseområde. Ju noggrannare du beskriver området, desto större är chansen att en annan forskare finner mödan värt att kontakta dig. Samtidigt skulle förteckningen bli alltför omfattande om man skulle ange enskilda personer. Av samma skäl skall efterlysningar ej medläggas, utan dessa kan i allmänhet kostnadsfritt publiceras i släktforskaridningar.

En förutsättning för att delaga i en släktforskarförteckning, är att du är beredd att dela med dig av dina egna uppgifter.

Följande noter innehåller anvisningar för att minska arbetet med att redigera inskickade blanketter. Ju tydligare blanketten är desto mindre risk för fel.

- ☆ Texta eller skriv på maskin, då du fyller i blanketter. Skrivstil kan lätt missotklaras. Skriver du maskin behöver du inte använda blanketten, men använd samma uppställning.
- ☆ Skriv inte en beskrivande text. Den uppgjorda spaltmallen måste följas.
- ☆ Fyll i hela ditt eget namn och adress.
- ☆ Lämnar du in kompletterande upplysningar och de gamla ska stå kvar. Kryssa "ja". Gäller endast "Sveriges Släktforskarförteckning". Äldre länsvisa och lokala förteckningar får ej refereras.
- ☆ Vill du att dina uppgifter ska användas i den riksläckande förteckningen. Kryssa "ja".
- ☆ När det gäller att ange OMRÅDEN, tänk på att din forskning i berörda by eller socken måste ha en viss kontinuitet. Om dina förfäder bott där i kanske bara 10 år, är det ingen idé att ta med detta område. En bra tumregel är att de ska ha bott där i tre generationer. Skriv dina ortnamn med modern stavning. Förkortningar är bannlysta.
- ☆ Beträffande SLÄKTNAMN, är även här en begränsning till minst tre generationer att föredra. T ex är knektmann inget släktnamn, då namnet var ett tjänsteman och överogs av den nye soldaten. Preciserar ditt släktnamn i tid och rum. Flera släkter fanns med samma namn. Son-namn brukar inte löna sig att ange, då de är så vanliga. Släktbetäckningar med ortnamn, T ex Åskagssläkten från gården Åskagen skall anges under specialforskning.
- ☆ Systrar du med SPECIALFORSKNING kan du ange det. T ex hembygdsforskning, gårds-
 genealogi, registerframtagning mm. Här kan även tas upp sånt som inte placeras inom området eller släkter. T ex Förfäder till..., Ättlingar till..., Åskagssläkten från gården Åskagen mm.
- ☆ Tregenerationsregeln kan naturligtvis frångås om uppgiften kan antas vara av stort intresse.
- ☆ Ange alltid tidsperiod även om du tycker det är onödigt. Skriv t ex 1540- om din forskning avser perioden från 1540 fram till nu. Skriv endast ett ort/släktnamn per rad. Fortsätt på löst blad om sidan inte räcker till.
- ☆ Lycka till med din fortsatta forskning. Hopplas att förteckningen ger dig många intressanta och värdefulla kontakter.

ANOR SÖKES

Till ANORSÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

395. Jag söker *Magnus Persson* f 1829-02-06 i **Blomskog**. Han inflyttade till **Frötuna sn i Uppland** 1854-11-15. Jag har sökt honom i Blomskogs födelsebok, utflyttningslängd och husförhörslängd men ej hittat honom.

Harry Aronsson
Skördevägen 8
761 41 Norrtälje
Tel 0176-13353

396. *Jerry W Muskovin* som bor i **Oxford, Michigan**, undrar hur namnet Muskovin har uppstått? Den förste som bar namnet var *Johan Jansson Muskovin*, f 1794-05-01 **Rinnefors, Boda**. Dennes far hette *Jan Carlsson* f 1764-04-04 troligen i **Närke**. Modern hette *Ingjerd Olsdotter* f 1756-08-03 i **Sävelskog, Brunsborg**. (Red anm: I Gällivarebygdens Forskarförenings medlemstidning 1998:3 finns en artikel om byn Moskojärvi i Norrbotten. Vissa menar att den första delen i namnet kommer från finskans moska som betyder grumlig.)

Margareta Jacobs
National Genealogical Society
4227-17th Street
North Arlington, VA 22207-2399
USA
E-post: jacobs@ngsgenealogy.org
mjacobs@ids2.idsonline.com

397. Jeg söker opplysninger om slekten *Dahlman*. *Gustav Dahlman* f 1832-11-09 muligens i **Rottneros Park / Sunne**, g m *Johanna Bjurström* f 1839. De utvandret til **Tistedal vid Halden i Norge** i 1870. Han var smed.

Anne K Saetre
Hannibal Sehsteds gate 10
NO-1777 Halden, Norge
Tel 69 176162

398. Är byggmästaren *J G Reincke*, som 1782 var verksam i **Karlstad**, då han uppdrogs att utarbete förslag till Nors kyrkas utvidgning och förbättring, vilken befattning han lämnade 1787, ättling till

snickaren *Peter Reincke*, som invandrade från **Harburg i Lüneburg i Tyskland** till Stockholm i mitten av 1600-talet? Släkten Reincke finns utredd i Örnbergs ättartal och där omnämns visserligen ingen *J G Reincke* i **Karlstad/Nor**, men han skulle ju kunna tillhöra en gren som Örnberg missat. En gren av släkten Reincke adlades med namnet *Cederbaum*. Den grenen fortlever ännu.

Johan Sjöberg
Höglandsvägen 12, 4 tr
152 31 Södertälje
Tel 08-55018199 eller 073-9824338
E-post: jseaberg@hotmail.com

399. Jag söker födelseort och föräldrar till *Fredric Pettersson* f 1784 i **Värmland**, d 1822 i Katarina församling, Stockholm, gift 1810-02-10 i Hovförsamlingen med *Anna Margareta Fröberg*. I samband med giftermålet sägs *Fredric Pettersson* vara "förhyrd styckjunkare". Efter 1810 benämns han styrman och coopverdi styrman.

Siv Bergman
Norra vägen 1
334 32 Anderstorp
Tel 0371-16614

400. Jag arbetar med en inventering av samtliga invånare i Södertälje stads- och landsförsamlingar 1795-1895, och söker uppgifter om:

a) *Bengt Bengtsson* f 1807-03-30 i **Nor**, dräng i **Asplund i Södertälje lfs** fr o m år 1841. Alla upplysningar om honom och hans leverne är av intresse.

b) *Anna Charlotta Tham* f 1819-06-12 i **Värmland**. Hon var gift med tegelarbetaren och avskedade soldaten *Anders Staf* f 1819-06-09 i **Åker** (D), dömd för snatteri 1846. Jag känner till tre barn: *Emma Charlotta* f 1845-09-12 i **Åker** (D), *Klara Vilhelmina* f 1848-05-25 i **Turinge** (AB) och *Oskar* f 1850-12-21 i **Asplund, Södertälje lfs**. Familjen flyttade till Asplund något av åren 1848-1850 och utflyttade 1853 till Södertälje sfs. Jag har

sökt *Anna Charlotta Tham* i Elgenstierna utan att finna henne. Var hon släkt med de adliga ätterna *Tham/Tamm* och var i **Värmland** var hon född?

Johan Sjöberg
Höglandsvägen 12, 4 tr
152 31 Södertälje
Tel 08-55018199
E-post: jseaberg@hotmail.com

401. Jag söker upplysningar om svenske gruvarbetaren *Stern Waldemar Färdig* f 1887-12-20.

Karin H Roiko
Fergemannv 1
N-4818 Färvik, Norge

Svar till Anor Sökes

386a i VärmlandsAnor 1998:3

Far till *Olof Månsson* är med stor sannolikhet soldaten vid Kongl Nerikes regemente *Magnus Nilsson Edman*. Detta framgår av Kils härads dombok för år 1817, vintertinget, brottmål §28. *Magnus* är tillsammans med pigan *Stina Arfwidsson* instämd den 14 mars av kronolänsman *Anders Ljungquist* för att de som det heter med varandra övat lönskaläge, varvid hon blivit havande och framfött en son. *Magnus* har till häradsrätten lämnat en skrivelse vari han erkänner att han varit i samlag med *Stina* och utfäster sig att årligen erlägga 3 riksdaler 18 skilling, ett par skor åt henne och ett par skor åt gossen till dess att "piltten bliver 12 år". Han döms enligt missgärningsbalken 53 kap 1§ och 55 kap 5§ till böter 3 riksdaler 16 skilling samt att till kyrkan erlägga 1 riksdaler 16 skilling. *Stina* skall erlägga 32 skilling till kyrkan men är med stöd av ett kungligt brev 1810 fri från böter till häradsrätten.

Bernhard Granholm

Ur andra medlemsblad

Utbytestidningar från ett hundratal andra släktforskarföreningar finns i vårt bibliotek i Arkivcentrum Värmland. Fråga i receptionen, så visar man Dig. Där finns mycket att hämta för de som har anor på annat håll än Värmland och det har väl de flesta.

Värmlänningar

AnRopet 1998:4 (StorStockholms Genealogiska Förening) "Tiggerskan och sjuklingen" av *Chris Henning*: om den fatiga pigan Kjerstin Andersdotter i Bäsebol, Rudskoga.

Bryggan 1998:3 (Samfundet Emigrantforsknings Främjande) "Östvärmländska pionjärer i det svenska Amerika" av *Alf Brorson*: Olof Olsson från Hedfallet i Linneback som grundade staden Lindsborg samt Carl Johan Nyvall från Vall i Karlskoga.

Disketten 1998:3 (Dis-Väst) "Hur det kunde gå på den gamla tiden" av *Lennart Larsson*: fänriken Bengt Ekenström och barnamörderskan Britta Jonsdotter från Borgviks bruk (har även behandlats i VärmlandsAnor).

Gräns-Posten nr 34 (Gränsbygdens Släktforskare i Dalsland, Bohuslän och Östfold) "Vallonerna i Sverige" av *Kjell Åberg*.

Gustavabygden nr 33 (Sällskapet Gustavaforskning) "He-Lisa på Bostaan" av *Roland Svensson*. "Per Hakkrans förfäder" av *Valter Berg*.

Medlemsblad nr 23 (Lulebygdens Forskarförening) "Alexander Magnus Dahlberg - en karolinsk officer" av *Anders Sandström*: händelser där även Värmlands regemente var inblandat.

Näverluren 1998:3 (Värmlands Hembygdsförbund) "Stora Skärpnäs soldattorp" av *Astrid Carlsson*.

Släkt och Hävd 1998:2 (Genealogiska Föreningen) Efterlysning berörande Nyed (Aspelunden och Borserud).

Släktforskaren 1998:2 (Helsingfors släktforskare r.f.) "Antavla för Maria Elisabeth och Ester Ingrid Nordberg": innehåller anor från Borgvik, Bro, Ed (Kållerud, Liljedal), Gillberga, Kila (Knöstad), Stavnäs (S Fjöle) och

Värmskog (Ekebol, Vegerbol).

Släkthistoriskt Forum 1998:4 (Sveriges Släktforskarförbund) "En begravning på 1890-talet" av *Ullagreta Carlsson*: släkterna Ringström och Rosendahl. Efterlysningar berörande Sunne (Rådom), Östra Ämtervik, Övre Ullerud **Släkt-Trädet 1998:3** (Nordvärmlands Släktforskarförening) "Sjutorpsvandring i Lekvattnet". "Litteratur om Lekvattnets socken" av *Kerstin Meric*. "Anteckningar om de indelta soldaterna i Röbjörkeby" av *Gunilla Önnberg*. Efterlysningar berörande Södra Finnskoga (Djäckneliden) och Östmark (Rundsjöviken).

Strödda Annotationer nr 20 (Släktforskarföreningarna i Örebro län) "Familjen Fröding i Kristinehamn" av *Bernt Stenberg*. "Gustafsvik - en värmländsk herrgård och dess historia" av *Hans Tjus och Lennart Wäreby*.

Södertälje-Probanden nr 128 (Södertälje Släktforskarförening) "Vi ringde nummerupplysningen och hittade våra släktingar i USA" av *Rune och Irma Zetterlund*: John Lindholm f 1866 och August Lindgren från Lesjöfors emigrerade år 1890 till USA.

Övrigt

Alingsås Släktforskare augusti 1998 (Alingsås Släktforskarförening) "Modig och Menlös" av *Mats Wahlberg*: om soldatnamnen.

An-Siktet 1998:3 (Folkare Släktforskarförening) "Pest, kolera och andra farsoter" av *Birgitta Larhm*. "Källkritik och källhänvisningar - en fråga om trovärdighet" av *Barbro Vikström*.

Diskulogen nr 46 (Föreningen DIS) "Personuppgiftslagen och forskarna" av *Elisabeth Thorsell*. "Disgen 7" av *Lars Blomberg*.

Gestricia 1998:3 (Gästriklands Genealogiska Förening) "Vad är ett öresland?" av *Eskil Tennemar*.

GF-Aktuellt nr 134 (Genealogiska Föreningen) "Om kyrkoräkenskaper" av *Barbro Nordlöf*.

Medlemsblad nr 23 (Lulebygdens Forskarförening) "Att leta försvunna emigranter i USA" av *Ola Lindbäck*.

Medlemsblad 1998:4 (Trollhättebygdens Släktforskare) "Salpetersjudare och salpetersjuderistaten" av *Anna-Lisa Berglund* (referat av föredrag av Lennart Skatt). "Skråväsendet" av *Anna-Lisa Berglund* (referat av föredrag av Kent Andersson).

Släkthistoriskt Forum 1998:4 (Sveriges Släktforskarförbund) "Att forska i Pommern" av *Gustaf von Gertten*.

Södertälje-Probanden nr 129 (Södertälje Släktforskarförening) "Lantmäteriverkets forskningsarkiv" av *K-E Ferner*.

ÖGF-Lövet nr 54 (Östgöta Genealogiska Förening) "Mikrokort för halva kostnaden" av *Christina Gustavsson*.

Arninge har öppnat

Riksarkivets forskarsal i Arninge öppnades den 5 oktober. Den kommer att vara öppen måndag-fredag 9-16 och lördag 9-13.30. Verksamheten ses som ett försök fram till årsskiftet, så om det visar sig att trycket på lördagarna blir stort, kan det kanske bli en annan fördelning av öppettiderna.

I forskarsalen finns 48 platser med mikrokortläsare och 15 platser utan sådana. Forskarsalen ligger i västra delen av Arninge. Adressen är Mätplingan 17-19. Från Åkersberga kan man ta buss 629 till Arninge. Hållplatsen heter Måttbandsvägen och ligger ett par hundra meter från forskarsalen. Bilparkering finns. I lokalen finns ett kafferum med automat. Flera lunchrestauranger når man på gångavstånd.

Materialet i Arninge som släktforskarna i första hand kan utnyttja är mikrokorten för kyrkoarkiven från hela Sverige (utom Stockholms stad) fram till 1895 samt SCB-utdragen 1860-1920. Referensbiblioteket som fanns i mikrokortsalen på Riksarkivet har flyttats till Arninge. CD-skivorna Sveriges dödbok, Emigranten, Nationella arkivdatabasen och Svenskt Biografiskt Lexikon finns tillgängliga.

(*Saxat ur Sysslingen, medlemsblad för Södra Roslagens släktforskarförening*)

Boktips

Ulla-Britt Wallgren: Steuchiusättlingar

"Petrus Steuchius samlade ättlingar"
av Ulla-Britt Wallgren, Sävedalen
1997, häft, 560 sid, ill, ISBN 91-630-
5281-4. Beställes hos författaren,
Skolvägen 29A, 433 61 Sävedalen.

Ulla-Britt Wallgren har åstadkommit en stamtavleutredning i mastodontformat, omfattande ättlingar till superintendenten Petrus Steuchius i Härnösand (1605-1683). Av hans åtta barn efterlämnar fyra döttrar och en son ättlingar fram till nutiden. En sonson var Jöns Steuchius. Han tillhör Karlstads stifts historia genom att han efter att ha varit superintendent här slutade sin bana som ärkebiskop. Släkten har en stark prästerlig prägel, med mer än 200 vanliga präster, jämte flera biskopar. Därmed har herdaminna kommit till flitigt användande.

Sammanlagt omfattar boken nära 14 000 ättlingar jämte ingifta. Petrus Steuchius ättlingar finns spridda över hela Sverige och världen, och en del värmlänningar finns med, även om inte vårt landskap tillhör släktens kärnområde. Säkerligen finns bland denna tidskrifts läsare fler ättlingar till Petrus Steuchius. Själv har jag, utan att lusläsa boken, funnit en familj som jag förmodar mig vara släkt med, samt en prästson från Gillberga och en rektor för samrealskolan i Säffle.

Annars vimlar det av känt folk bland Petrus Steuchius ättlingar och bland ingifta, för att ta ett axplock: nobelpristagare Sune Bergström, statsminister Thorbjörn Fälldin, regeringsrådet Gustaf Petrén, ambassadör Gunnar Häggelöf samt journalisterna Jeanette von Heidenstam och Erik Fichtelius. Där finns också en äkta prinsessa, nämligen Benedikte av Danmark. Hennes make prins Richard är en Steuchiusättling.

Faran med att ge sig i kast med att utreda en sådan släkt är att det blir en slag-sida åt vissa grenar, medan andra släktgrenar lämnas utredda - helt enkelt för att det är omöjligt att få en fullständig dokumentation om man vill bli färdig någon gång. Adliga och borgerliga släkter blir överrepresenterade eftersom de

ofta finns utredda i litteraturen. Kanske är det att föredra att i stället välja att göra en stamtavla efter en person som levde i början av 1800-talet eller senare. Där har man åtminstone en viss möjlighet att uppnå fullständighet.

Ulla-Britt Wallgren har emellertid löst sin uppgift på ett bra sätt. Boken är, trots sitt väldiga omfång, hanterbar och genom att namnen anges i fetstil går den utmärkt att skumläsa. Uppgifterna om varje person är mycket kortfattade. Datumen har rationaliserats bort, och jag saknar dem inte. Däremot saknar jag för de flesta personer uppgift om bostadsort. Det är mer givande än att bara ha namn, födelseår och möjligen yrkestitel. Boken intresserar, förutom ättlingarna själva, säkert alla som någon gång har prövat på att göra en stamtavleutredning.

Carl-Johan Ivarsson,

Västra Takene,

Högbergstrud, Säffle

DISGEN

Släktforskarföreningen DIS, som ger ut släktforskningsprogrammet DISGEN, har ett väl fungerande och lättåtkomligt supportsystem uppbyggt som ett fadder-nät i hela landet. Faddrarnas antal är för närvarande ett 60-tal spridda över landet, och de besitter god kunskap i släktforskning med datorer. Deras uppgift är att med både råd och dåd hjälpa medlemmar om programproblem uppstår. Servicen är gratis och gäller för alla DISGEN-användare i händelse av bekymmer vid användning av programmet. Faddrarnas namn och telefonnummer återfinns i föreningens tidskrift Diskulogen.

Den 17-18 oktober samlades faddrar från hela landet för utbyte av erfarenheter från den egna verksamheten och även för att få information från föreningens ledning om planerad vidareutveckling av

programmet. De värmländska DIS-faddrarna Gunnar Jonsson från Säffle och Jan Tengelin från Arvika fanns på plats.

Idag finns över 5000 användare av DISGEN ver. 7.0x och cirka 600 som ännu använder DOS-upplagan DISGEN ver. 6. På mötet kunde konstateras att allt för få användare uppdaterat till 7.0d. De, som ännu använder DISGEN ver. 7.0c, uppmanas därför allvarligt att snarast uppdatera sitt program, när ett programtillägg kommer ut. Därigenom ökar driftsäkerheten.

Före jul beräknas ytterligare en uppdatering av programmet att komma ut med åtskilliga programförbättringar. Detta kommer att meddelas i föreningens tidskrift Diskulogen, och programtillägget kan medlemmarna sedan själva hämta på DIS egen hemsida eller genom att kontakta sin fadder. Observera att uppdatering av 7.0x är gratis! (Endast porto- och diskettkostnad, om Du kontaktar Din fadder.)

För närvarande arbetar föreningen på ver. 7.1 utan att kunna ange något datum för dess utgivning. Det kommer att bli ett 32-bitars program, som kommer att kräva Windows 95 eller bättre, och således inte kommer att kunna användas av dem, som då ännu arbetar i Windows ver. 3.1.

Alla DISGEN-användare uppmanas slutligen att skicka in sitt släktforskningsmaterial till DISBYT, som har omarbetats och vidareutvecklats och kommer att kallas DISBYT 2000 och inom kort kommer att finnas på internet. För detta fordras DISGEN ver. 7.0d eller en gedcomfil. I DISBYT jämförs Dina släktingar med DIS-databasens personer, som i skrivande stund omfattar cirka 9 miljoner individer. Som svar får Du tillbaka en fil med alla Dina träffar sorterade på de släktforskare, som skickat in sitt material till DIS-basen. Om DISBYT kan Du läsa i Diskulogen, och hur man gör för att skicka in sitt material står att läsa om i DISGEN-manualen. Är Du ändå osäker, hur Du skall förfara med DISBYT, så kan Du alltid kontakta Din fadder.

Och till sist: glöm inte att säkerhetskopiera ... OFTA!

Jan Tengelin, Arvika

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer, både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. För angivet pris tillkommer pack och porto. Maxporto per leverans (10 kg inom Sverige är 70:- och till Norge 155:-. Order som överstiger 500:- skickas per postförskott, övriga faktureras. Egna publikationer kan även köpas direkt hos föreningens sekreterare. Vi rekommenderar beställning via brev/fax till sekreteraren eller e post till genealogi.wermland@swipnet.se. Vid slutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Register

Bogen (S)

Födde, vigde, döde 2 25,00
1850-1920

Carl-Johan Ivarsson

Ekshärad (S)

Födde 1665-1722 250,00

Mats Hellgren

Födde 1723-1799 140,00

Mats Hellgren

Frysände (S)

Födde 1707-1765 290,00

Kila (S)

Födde, Vigde, Döde

1640-1699 60,00

Gunnar Jonsson

Vigde 1689-1900 120,00

Gunnar Jonsson

Födde, Vigde, Döde 90,00

1700-1749

Gunnar Jonsson

Bouppteckningar 60,00

1744-1859

Gunnar Jonsson

Norra Råda (S)

Födde 1725-1769 140,00

Mats Hellgren

Stavnäs (S)

Födde 1687-1775 170,00

Jan Thimberg

Födde 1776-1850 200,00

Jan Thimberg

Födde 1851-1920 210,00

Jan Thimberg

Vigde 1687-1920 320,00

Jan Thimberg

Döde 1687-1825 320,00

Jan Thimberg

Döde 1826-1920 320,00

Jan Thimberg

Sunne (S)

Födde, Vigde, Döde 140,00

1669-1721

Arne Linnarud

Vitsand (S)

Födde, Vigde 250,00

1824-1860

Östmark (S)

Födde 1765-1820 240,00

Arbetsvandringar Värmland Härjedalen

under 1800-talet 100,00

Roger Alderstrand och ABF Härjedalen

Ortsregister

Värmland 50,00

Gunnar Jonsson

Dalsland 40,00

Gunnar Jonsson

Värmlands släktforskar- katalog

1996 60,00

Mats Hellgren

Vi har gått över till fakturering.
Idag faktureras alla beställningar.
Porto och paketering tillkommer,
dock högst 70:- inom Sverige.

Vid beställning över 500:- till-
kommer postförskottsavgift 28:-.

Hembygds litteratur

En kyrkoherdes vardag Ekshärad 1700-1758

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar,
har fört anteckningar om allt som tilldra-
git sig i prästgården. År 1758 omfattar
dag för dag notering. Häftat 186 sid.

..... 150,00

Britta Johansson m.fl.

Torp i Botilsäter

Format A4. Plasthäftad med skydds-
omslag 60,00

Eric Sundell

Kvarnarna vid Rottnafallen

Kvarnindustrins uppbyggnad från 1600-
talet. Teknik, matning, kvarnbeskriv-
ningar, personindex. 110 sidor i häfte
med 4-färgsomslag 120,00

Maj Olsson m.fl.

Torp och ödegårdar i Ölserud

Format A4. Plasthäftad med skydds-
omslag 70,00

Övrigt

Antavleblanketter A3, 5 st 1 5,00

Nytt från VSF 1984-1991

hel årgång 75,00

VärmlandsAnor 1992-

per nummer 30,00

hel årgång 100,00

Råd och tips vid registrering av

kyrkböcker 25,00

Extern försäljning

Finnar i Östmark, Vitsand, Nyskoga, Södra och Norra Finnskoga

30 finnhemman, 5 torp, 80 finnsläkter.
Personregister 2200 personer. 330 sid.

Finnar i väst och Finnar i Gräsmark och Lekvattnet

Pris per styck
SEK 180,00 inkl porto
NOK 250,00 inkl porto
Införselavgift 40,00

**Beställs på post-
giro 96 33 69-4**

Jarl Ericson,
Nordmarksgatan 7
671 51 Arvika.
Tel 0570-19488

Bilder af Värmskog från istid till nutid

Ingrid Johansson m.fl.

32 kapitel, 155 sidor, illustrerad, kartor,
inbunden, hög kvalitet.

Beställs via
Ingrid Johansson,
Gansbyn, Sätra,
671 95 Klässbol.
Tel 0570-461070

Fikaträff

Fredag 29 januari kl 18.30

**Almquist-salen, Arkivcentrum
Värmland.**

Vi dricker medhavt kaffe, pratar
släktforskning och hjälper varandra
med problem. Ta med Ditt forskar-
material och frågor som Du vill dis-
kuterat!

Uppsatsstävlingen för ungdomar

I föregående nummer av VärmlandsAnor hade vi en helsidesannons om
Sveriges Släktforskarförbunds uppsatsstävling där ämnet är "Jakten på
min släkt". Satsningen är förbundets bidrag till "Kulturåret 1998". Här
kommer ytterligare information, hämtad ur den folder som gått ut till ca
4000 skolor i landet.

Vad ska jag skriva om?

Du kan till exempel skriva om:

- något intressant Du funnit under Ditt letande, såsom ett visst lev-
nadsöde
- hur Du har gjort för att få fram uppgifter om Dina släktingar; foton,
intervjuer och samtal, gamla handlingar och så vidare
- svårigheter som Du haft och hur Du kanske har lyckats komma
vidare trots detta
- vad Din forskning/letande gett Dig; intryck mm av olika slag.

Var hittar jag mer om släktforskning?

Vill Du veta mer om släktforskning, se Förbundets nättidning Rötter på
<www.genealogi.se>. Om uppsatsstävlingen kan Du läsa på
<www.genealogi.se/uppsats.htm>.

Hur lång bör uppsatsen vara?

- Klass 1: Högst 2 st A4 sidor maskinskriven text eller 6 st A4 sidor
handskriven text.
- Klass 2: Högst 4 st A4 sidor maskinskriven text eller 10 st A4 sidor
handskriven text.

Du får gärna skriva för hand, men skriv då tydligt!

Vilka är tävlingsklasserna?

- Klass 1: Ungdomar till och med årskurs 6.
- Klass 2: Ungdomar från och med årskurs 7.

När och vart sänder jag uppsatsen?

Sänd in Din uppsats före den 1 april 1999 till "Uppsatsstävlingen, Sveri-
ges Släktforskarförbund, Box 30222, 104 25 Stockholm". Skriv i vänstra
höret på kuvertet Din tävlingsklass till exempel "Tävlingsklass 1". Glöm
inte skriva Ditt namn, Din adress och Din ålder och årsklass på upp-
satsen.

Vad får vinnarna?

- 1:a pris i varje tävlingsklass: Böcker ur Släktforskarförbundets sorti-
ment till ett värde av ca 5 000 kronor.
- 2:a-10:e pris i varje tävlingsklass: Böcker ur förbundets sortiment till ett
värde av 500 kronor.
- 1:a prisen utdelas vid Släktforskarveckorna och förbundets Riksstämman i
Karlstad hösten 1999, dit 1:a-pristagarna inbjuds på förbundets bekost-
nad. De tre bästa uppsatserna i varje landskap/län kommer också att
belönas. De olika vinnarna kommer att presenteras i Släkthistoriskt
Forum 3/99, som utkommer i juni 1999.

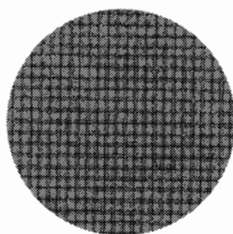
Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
653 40 FORSHAGA

B

Föreningsbrev

Nu är det grönt
att trycka på

KNAPPEN

Ramgatan 7 • Box 2149 • 650 02 KARLSTAD • Tel. 054-15 66 75

Värmlands mesta fullservicetryckeri!